

NHI-THIEN-DUONG

ĐẠI DƯỢC PHÒNG

38, Rue de Canton, 38 - Cholon

TELEPHONE N° 658

Có bán đủ các thứ thuốc rất nên thân hiệu như sau này:

1. Kẹo các-bô-huôn (Trị bệnh đờn ông suy nhược)	Mỗi ve giá	2 \$ 00
2. Phụ-khoa Kim-phụng-huôn (Đờn bà huyết hư khí suy)	Mỗi hộp 2 huôn giá	1 00
3. Hồn-tham chí-khải (Trị bệnh ho)	Mỗi gói giá	0 45
4. Nội-khoa cẩu-cơ-tăng (Trị bệnh con nít)	Mỗi gói giá	0 25
5. Thiên-hiệu phát-lãnh-tăng (Trị chứng nóng lạnh)	Mỗi gói giá	0 16
6. Bánh cam-tích (Trị bệnh cam tích)	Mỗi gói 10 huôn giá	0 11
7. Sủi-dộc-hình-dược (Trị bệnh hoa liễu)	Mỗi ve thuốc nước và thuốc huôn giá	3 00
8. Thiên-hiệu nhãn-ước-thủ (Trị bệnh con mắt)	Mỗi ve giá	1 00
9. Thanh-tạng-huôn (Thuốc xài)	Mỗi ve giá	0 30
10. Phong-thấp cao dược (Thuốc dân trị các chứng bệnh phong thấp)	Mỗi miễn giá	0 20
11. Sủi-phát-bá-thổ-giũ (Thuốc nước xài cho nước lợ)	Mỗi ve giá	0 30
12. Bạch-trược-cao (Trị các chứng bệnh đau lỵ)	Mỗi ve giá	0 60
13. Bột độc dược cao, (Trị bệnh Ung-thư u-nốt, ghê chốc)	Mỗi ve giá	0 30
14. Trần-châu-phần (Trị bệnh phong tưa phong ngứa sủi)	Mỗi ve giá	0 35
15. Tế-sanh dược thủy (Trị các chứng bệnh cảm mạo, chổi nước và thời-khí)	Mỗi hộp giá	0 10
16. Bạch-tho giũ (Dầu bạc hà)	Ve nhỏ giá 0 \$ 20 - ve lớn	0 10
17. Tiêng dược cao (Trị bệnh lỵ)	Mỗi thố giá	0 20
18. Châu-phần-sanh-cơ-tăng (Trị các thứ ghê độc)	Mỗi ve giá	0 20
19. Ngoại-khoa trừ độc-thủy (Thuốc nước để rửa các thứ ghê độc)	Mỗi ve giá	0 20
20. Nha-thống dược thủy (Trị bệnh đau răng)	Mỗi ve giá	0 20
21. Vạn-ứng như phát-trà (Trị bệnh cảm)	Mỗi gói giá	0 06
22. Vi-tế-sanh-triệt đả-huôn, (Hoặc té cây, hoặc đánh đập)	Mỗi hộp giá	0 50
23. Dầu Essence de Menthe hiệu Nhi-thiên-Dương, Mỗi ve giá		0 25
24. Vạn-ứng phát đơn (Trị bệnh nhiệt đầu đau bụng tức ngực)		0 10
25. Dầu đầu khêu (Nhật đầu nóng lạnh số muối)	Mỗi ve giá	0 10
26. Bông-gòn thuốc (Để bó rít ghê)	Mỗi gói giá	0 0
27. Mông-tiền-trà (Trà bổ á-phần)	Giá mỗi gói là	1 30
28. Tây-thi-lộ hương-thủy, Mỗi ve giá		0 30
29. Lạp-chất đào-thương dược-thủy, Mỗi ve giá		0 30
30. Vạn-ứng nhĩ-thiên-dầu, Mỗi ve giá		0 26
31. Sủi-mã hương-phần, mỗi hộp giá		0 30
32. Vạn-ứng bổ tá đầu mỗi ve giá		0 20
33. Cẩm-hạp-ninh-thần bổ thận-huôn, mỗi hộp sáu huôn giá		0 80
34. Dưa chổi	Ve lớn giá	0 40
	Ve nhỏ giá	0 20
35. Hoa-lộ-thủy	Hiệu nhất, mỗi ve giá	0 60
	Hiệu nhì, mỗi ve giá	0 40
	Hiệu ba, mỗi ve giá	0 25
	Hiệu tư mỗi ve giá	0 15

Bản-đường hàng năm giữ một lòng cứu thế tế nhân, cho nên chúng tôi hao tốn bạc ngàn mà in ra mấy cuốn cuốn «Dược-tính-phục-phần» (chỉ cách dùng các thứ thuốc rất kỹ lưỡng) để dành mà cho thân-chủ; nếu vì nào có gì thơ xin, thì Bản-đường lập tức gửi liền c'àng hề sai sót.

Saigon, Imp. Commerciale G. ANDRIEUX FILS.
Tirage 1 200 exemplaires.

Le Directeur-Gérant: Nguyễn Văn Sĩ

Nguyễn Văn Sĩ

NÔNG-CO MIN-DAM

Causeries sur Agriculture et le Commerce

PARAISANT LE JEUDI

18e ANNÉE
NĂM THỨ 18
Ngày 27 Mars
1919

農 賈 茗 談

Số 105
Ngày 26 tháng hai
năm Kỷ-Mùi

MỖI TUẦN ĐĂNG BẢO NGÀY THỨ NĂM

<p>ĐỊNH GIÁ BÁN TRONG CHỖ ĐĂNG-DƯƠNG</p> <p>Một năm..... 5 \$ 00 Sáu tháng..... 3 00 Mười tháng..... 0 10</p> <p>ABONNEMENTS France et Colonies</p> <p>Un an..... 500.00 Six mois..... 12 00</p> <p>Les abonnements sont payables d'avance</p>	<p>Chỉ-nhơn:</p> <p>F. CANAYAGGIO</p> <p>Tổng-lý, kiêm Quản-chức-bút:</p> <p>Nguyễn-chánh-Sát</p> <p>Đại-lý:</p> <p>Đặng-thức-Lương - Nguyễn-viên-Khu</p>	<p>PUBLICITÉ ANNONCES LÉGALES ET JUDICIAIRES</p> <p>La ligne de 0-065 de large... 12 50 Le compte des lignes est tenu à raison de 3 au centimètre suivant les caractères employés.</p> <p>Pour les annonces commerciales on traite à forfait.</p> <p>RAO NAO Những lời rao báo về việc thương mại, xin ghi theo, hoặc dán tại Báo-quân mà thương nghị.</p>
--	---	---

Direction, Rédaction et Administration: 157, rue Catinat. — SAIGON.

Ông nào mua báo, xin đóng gùm tiền trước

MỤC LỤC

1. Dự phòng cơ cần.
2. Mất lòng trước được lòng sau.
3. Đồng bào có thấy chưa?
4. Hí tìn.
5. Đồng-dương thương trường.
6. Một bức thơ rất hữu ích.
7. Lễ tiếp mừng đạo binh Đồng-dương
8. Hội đồng quân hạt nhóm ngoại-lộ.
9. Thiên-hạ đờn huyện.
10. Thế-giới Tân-văn.
11. Ân trợ n, ăn cướp.
12. Bối lầy đờ.
13. Cảm ơn mà cũng thờ than.
14. Minh tạ lương-y.
15. Nghiên khuyến phê Nghiên.
16. Tục điều giải nghĩa.
17. Ai làm được.

天工大藥房
NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG

TIỆM LỚN TẠI QUẬN ĐÔNG THỊNH THÀNH. - MỘT TIỆM TRONG

Ở hai đường Canton, số 38, Chợ lớn. - Telephone No. 358

PHU-KHOA KIM-PHUNG-HOÀN

Phân mà đượ-bà khác
... Phân mà đượ-bà khác
... Phân mà đượ-bà khác

Phân mà đượ-bà khác
... Phân mà đượ-bà khác
... Phân mà đượ-bà khác

Phân mà đượ-bà khác
... Phân mà đượ-bà khác
... Phân mà đượ-bà khác

Từ sách được thấy

Nhĩa này là đời Y-học phát minh
... Nhĩa này là đời Y-học phát minh
... Nhĩa này là đời Y-học phát minh

Và các chứng bệnh
... Và các chứng bệnh
... Và các chứng bệnh

Phân mà đượ-bà khác
... Phân mà đượ-bà khác
... Phân mà đượ-bà khác

Phân mà đượ-bà khác
... Phân mà đượ-bà khác
... Phân mà đượ-bà khác

Nhĩ-khoa-công-cơ-tàng

Chả trị con nít cấp mang kinh phong
... Chả trị con nít cấp mang kinh phong
... Chả trị con nít cấp mang kinh phong

Chả trị con nít cấp mang kinh phong
... Chả trị con nít cấp mang kinh phong
... Chả trị con nít cấp mang kinh phong

Chả trị con nít cấp mang kinh phong
... Chả trị con nít cấp mang kinh phong
... Chả trị con nít cấp mang kinh phong

天工大藥房
NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG

TIỆM LỚN TẠI QUẬN ĐÔNG THỊNH THÀNH. - MỘT TIỆM TRONG

Ở hai đường Canton, số 38, Chợ lớn. - Telephone No. 358

Phân mà đượ-bà khác
... Phân mà đượ-bà khác
... Phân mà đượ-bà khác

Từ sách được thấy

Nhĩa này là đời Y-học phát minh
... Nhĩa này là đời Y-học phát minh
... Nhĩa này là đời Y-học phát minh

Và các chứng bệnh
... Và các chứng bệnh
... Và các chứng bệnh

Phân mà đượ-bà khác
... Phân mà đượ-bà khác
... Phân mà đượ-bà khác

天工大藥房
NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG

TIỆM LỚN TẠI QUẬN ĐÔNG THỊNH THÀNH. - MỘT TIỆM TRONG

Ở hai đường Canton, số 38, Chợ lớn. - Telephone No. 358

Phân mà đượ-bà khác
... Phân mà đượ-bà khác
... Phân mà đượ-bà khác

Từ sách được thấy

Nhĩa này là đời Y-học phát minh
... Nhĩa này là đời Y-học phát minh
... Nhĩa này là đời Y-học phát minh

Và các chứng bệnh
... Và các chứng bệnh
... Và các chứng bệnh

Phân mà đượ-bà khác
... Phân mà đượ-bà khác
... Phân mà đượ-bà khác

Nhà in và nhà bán sách
HUYNH-KIM-DANH
12 - Rue Catinaf, 14, Saigon

Kính lời cũng lệ châu chur qui-ông
qui-bà được rõ, nghề bán sách và nhà-in
của tôi xưa nay mà được bền vững, thiết
cũng nhờ qui-ông qui-bà có lòng tốt mà
giúp tôi mới nên việc; thiết tôi thêm
cảm chàng cùng. Nay tôi mới mở thêm
một cửa hàng buôn bán tờ lụa đủ các
loại hàng Tây, hàng Báo hàng Tàu, hàng
Xếp, hàng Nhứt-bản cũng là ren, nón
Tây và đồ đồng, thì tôi chắc rằng qui-
ông qui-bà cũng sẵn lòng giúp tôi cho
nên việc luôn. Cứ xin qui-bà có lòng
chân誠 mà giúp cho cuộc thương-mại
của người đồng-bang càng ngày càng mở
man thanh phát; mai sau mà có được
được buôn to, thì tiền bạc ấy cũng luân
chuyển một xứ Nam-kỳ chứ không lợn ra
xứ khác, nhưng tôi là phận đóm-bà thiếu
trí, những lời tôi tỏ ra đây hoặc có lỗi
lầm chi thì tôi cũng xin qui-ông qui-bà
miễn lỗi cho tôi. Vì tôi thấy mấy chú
khách và mấy chú nhà tờ lụa ta đây
đều nhờ nghề buôn bán mà làm giàu to,
sởn đồng-bang ta thì cứ ngồi khoanh tay
mà ngó, để cho bọn ấy họ lượn tiền.
Nay đồng-bào ta ngoài Bắc-kỳ đã dết
nhiều thứ tờ lụa rất khéo mà lại chắc
vô cùng, lại cũng có ý rẻ hơn hàng ngoại
quốc. Nên tôi tưởng đồng-bang ta cũng
sẽ hết lòng dùng những tờ lụa xứ ta mà
giúp cho công nghệ xứ ta cho mau hưng
vượng.

Mme Vro HUYNH-KIM-DANH
Cán khải

ĐỒNG-HỒ NHỎ HIỆU

« OMEGA »
Công làm rất kì-lương
Chạy đúng hẳn hơi
Ấy là một thứ đồng-hồ
rất quý; ai ai cũng ưa
Cũng chuộng hơn hết.
Một minh hàng L. CAFFORT

NAM-KỲ CHỈ CUỘC
CÔNG-TY

Lộ làm giấy Nam-kỳ hiện là
Nam-kỳ chỉ cuộc công ty lập
đã gần thành rồi; nên từ ngày
ây đã khởi sự mà các nhà giấy
in và giẻ rách. Lý do như sau
ở giấy lộn của các nhà giấy
nặng giá rất nhiều vì giẻ rách,
lụa, thì các nhà giấy đều mua hết.

Giá mua như vậy:

- 1- Giấy lộn mua 2800 mỗi 100
Kilos.
- 2- Giẻ rách lộn lụa mua 3800
mỗi 100 Kilos.
- 3- Giẻ rách trắng hết mua 4800
mỗi 100 kilos.

Trừ ra số và giẻ đen thì không
mua.

Như ai có các thứ giấy lộn và
giẻ rách cũ trên đây, xin hãy
đem đến cửa công-ty của Công-ty
tại Saigon, số 23, để người Đại-ly
của chúng tôi mua.

PARFUMERIE-COIFFEUR-CHAPELLIER

« Michel THO »
93, Rue Catinaf - Saigon

Tiệm bán nón, da, giày sấm tay, da và
bong thêu, phần theo một, vé, giấy lưng
ở đường Catinaf số 93, ngay nhà in và bán
của ông C. ARDIN và FILA (Imprimerie Libérale
Commercial) có phòng hát tức ghế đá, giẻ,
Lính in các thứ da, sách, cần dùng trong
Tống, bán sách vé cho học trò, máy viết
sơn thư, truyện da thừ, sữa may máy tay
cạo lông.
Lực-lưu quan-tử y của mua món chi, không
không có thì cũng sẵn lòng mua dùm cho
mà gọi chẳng nê công.

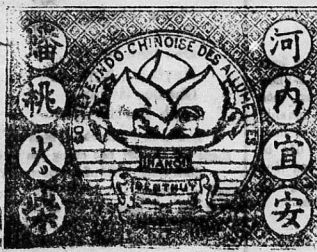
Michel LE-VAN-THU.

DAU ESSENCE HAY LAM

Dầu Essence de Me-
tlic của ông Lương/
Vi-tô-sanh chế ra, k
độc hay lắm. Bất
nám phụ-lâu, có đ
có phong, hoặc s
phong sương, nóng
sổ mũi, nhớt da, đ
bụng, hoặc bị k
phong, thay dầu
được, trong uống
thoa rất nên than
chưa

Tại tiệm Nhự-Thiên-Đường
có bán
Mỗi ve..... 0,25
Mười ve..... 2,40

CÓ MỘT MINH
HANG
DENIS FRERES
làm Đại-ly, ở
trú hợp que
hiệu này nội
Đông-Đương
mà thôi.

Hộp que này gởi bán khắp nơi, có một sự nhỏ uớt hộp mà thôi

NÔNG-CO MIN-ĐAM

ĐỰ PHÒNG CƠ CẢN

Nam-kỳ ta là một xứ tuy lúa
hàng phải nhiều hơn lúa các
xứ khác, như Nhứt-bản. Miền
Tiền-Xiêm-la v.v. song tại đây
đổ lụt, đứng lúa không hết, nên từ
0 năm trở lại đây lũ lụt trong
và nói thì mỗi năm lúa dư bán
xuất ngoại-quốc kể trên một triệu
lân.

Quốc-dân ta dân có cấp hung
liên như năm 1914 và 1912 đi đ
đồng chưa đến nỗi chết đói, th
áo cũng còn lúa dư mà bán cho
ngoại-quốc được; bởi mản quen
trông sự phong nhiêu phú túc,
An ít có tánh lo xa và tiếc kiệm.
Ấy như tình đời chắt phát, các
An-tộc đều chấp kinh mà dỗi d
bị nhau, không am mưu đoạt
trí, không đoàn thể tranh tiên.
Ấy chỉ như thế thì nghĩ cũng
nặng hai chỉ cho lắm. Thăm
ấy! buổi này dân-tộc nào cũng
vì sự cạnh tranh làm chủ-nghĩa
và quảng khai kinh-tế cho nước
hà, mà thân hồi quyền-lợi cho
đồng-chương. Nếu quốc-dân ta
ở hẳn hồ hoài, thì chúng tôi e xứ
tuy nhiều lúa mà có khi dân
ang còn phải chết đói.

Năm rồi đây Nam-kỳ ta gặp
vũ hạn phi thường, có tình
trông nhiều người chết lúa hệt, c
nhất thiếu nước không thể de
v. bởi vậy mùa gặt mới rồi đây
lạc nông-gia đầu đầu cũng than
hiện thất bác. Nghe trong tỉnh
Cocong, Mytho và Longxuyen có

nhieu làng dân cây thì có mà gặt
thì không, nên đã vài tháng nay
khôn đôn vò vò, không có lúa
mà nuôi con nuôi vợ. Những nhà
soan báo quốc-âm dóm thầy tinh
cảnh như vậy thì đau lòng, nên
người thì ra khuyến đồng-bang
đều lập cuộc nghĩa-quyên mà giúp
đỡ bọn dân nghèo đói, kẻ xin
Chánh-phủ mau cầm xuất cảng
đặng để dành lúa cho dân ăn, kẻ
lại khuyến dân tĩa bắp trồng khoai
mà dự phòng khi cơ cản.

Xưa nay đồng-bang ta ph
nhiều thương hay khinh thị nh
chính quốc-âm. nói rằng nh
chỉ có nói xàm, chứ không biết v
đều lợi-ích cho đồng-chương. Nay
tur-tướng của nhứt-bào như thế
kiến của người nhứt-bào như thế
há chẳng đáng yêu đáng mến đ
trong đảng vì hay sao? Bón-b
đem thầy các bạn đồng-nghiệp tuy
ý-kiến hay, còn chẳng đồng nhau,
tuy có khí hay chăm khuy ngo
bản nhứt trong việc nhỏ mọn,
mà hề đến việc đại-nghĩa thì coi
có mỗi muốn hiệp lực liên, đoàn
cùng nhau mà làm cho cao l
mạnh mẽ. Ấy là cái ngôi ai
chương nó đã phát hiện ra đó.

Mấy tuần nay bón-bào có kh
ngẫu nhiên mà tỏ sự ý-kiến về v
đề dự phòng cơ cản, chớ chưa x
lượn, nay bón-bào xin chen v
bạn đồng-nghiệp mà thổ th
lời vì chủ ý của bón-bào muốn là
tổ dạ nhiệt thành với đồng-bang
chớ chẳng phải có ý tranh l
với đồng-nghiệp.
Trông Nam-kỳ ta năm nay tuy

nói các nhà đều bị thất mùa,
song nếu bán qua bỏ lại thì nh
cũng chẳng thật chi cho lắm. V
Nam-kỳ nay năm thường thì thu
được bán cho ngoại-quốc kể chừng
một triệu hoặc một triệu 20 m
lần. Năm nay như nói thì thì
cũng không đến nỗi thất cho đến
quá số phân nửa. Ấy vậy thì n
số lúa dư của ta cũng được lợi 60
mليون tấn sấp lên. Bón-bào khi nghe
Khách-trú óm xin cầm xuất
cảng thì sợ số lúa dư ấy ở lại n
mới xướng ra kêu nài; Bón-b
Bón-bào kêu nài là kêu nài cho
xuất cảng dùm bán cho hết số l
dư ấy, chớ nên cầm xuất cảng
thì nông-gia đã bị thất mùa mà
bị giá lúa rẻ nửa thì thiệt bao
là thiệt hại.

Thiệt nghĩ, ai cũng biết đ
trong xứ nào mà chết đói ấy là
tại không có lúa đủ mà ăn, ch
không phải tại lúa lên giá. Năm
nay Chánh-phủ định hạn số mà
cho xuất cảng ấy là xuất cảng số l
dư mà thôi, chớ chẳng khi nào
cho luôn tới số lúa của dân dùng
mà sự; bón-bào lại có nghĩa rằng
lúc này Chánh-phủ đương kiểm
đượt số lúa trong các tỉnh (đang
biết chắc số mà để dành cho dân
bón xứ. Chánh-phủ mà làm như
vậy thì chúng ta chẳng còn phải
lo sợ cho dân hệt thiếu lúa ăn

Tuy vậy chớ chúng ta cũng nên
dự phòng. Và Khách-trú xạo quyết
trong cuộc thương có làm, còn đ
đồng-bang ta thì có tánh bán hồ
Chúng tôi e đồng-bang ta thấy l
này lúa có giá rồi thừa diệp trúc

sạch bó mà bán. Khách-trủ họ lấy bạc của mấy ngàn hàng mua mà trả lại. Tuy số lúa cũng còn bán trong xứ chợ, chưa xuất cảng được, song Khách-trủ họ mua hết đồ vào vụ rồi trong ít tháng nữa dân ta hết lúa ăn, chừng ấy một mành họ có lúa thì tính mạng của 3 triệu đồng-bào ta đây, thầy đều lọt vào nơi tay họ. Vậy nên chúng tôi khuyên nông-gia năm nay khá đề đặc trong sự bán lúa cho làm, chớ nên bán hết mà bị tay Khách-trủ.

Tuy khuyến-thị khuyến-vay chớ nghĩ cũng khó cho đồng-bang ta để dành lúa cho được. Bởi vì nhà làm ruộng ai cũng trông tới mùa gặt hái cho rồi dâng bán lấy tiền mà chi dụng. Nếu bèo đưng bán lúa thì lấy tiền đâu mà đóng thuế mà trả nợ, mà mua đồ ăn mặc, mà tu bổ cửa nhà, mà sắm cây sấm cuốc. Vậy nếu muốn cho dân ta thoát khỏi tay Khách-trủ, thì tác-nhiên phải cậy sức Chánh-phủ mới được, phải xin Chánh-phủ mới tiền kho mà mua lúa, trả lại để dành trong mỗi làng, dựng phòng khi cơ cần, dân có lúa sản mua lại mà ăn khỏi chịu lụy Khách-trủ.

Đã biết sự mua lúa mà trả đầy thì phải xuất số tiền cho nhiều mới được, mà trong các tỉnh có nhiều làng nhỏ số công-nho không có bao nhiêu, nếu cậy số công-nho thì chắc không thành tựu. Còn số địa-hạt trong mấy năm nay nhiều tỉnh đã xuất số tiền dự-trữ mà phụ tá Quốc-trái hết rồi. Lúc này là lúc hội-đồng địa-hạt đương nhóm mà lập số thâu xuất phụ trong năm 1919. Có nghe rằng Chánh-phủ dự

các tỉnh dự số tiền dự-trữ lại, song lấy số giầy cho Nhà-nước vậy mà dự, chớ không phải dự bạc mành. Bồn-báo e làm như vậy rồi qua tháng 7 tháng 8 hơn dân ruộng gặp nghèo đói, thì địa-hạt mới lấy tiền dân mà tề cấp cho dân. Vậy bồn-báo xin mấy vị Hội-đồng địa-hạt hãy lấy lòng ái-chương mà kêu nài cùng Chánh-phủ xin lấy bạc mành mà dự số dự-trữ cho đủ như cũ đừng dùng số mà mua lúa trữ lại để dành cho dân. Nếu như kêu nài sự ấy không được thì cũng xin các ngài lập lời ước xin Chánh-phủ xuất số tiền dự-trữ trong số quân-hạt mà làm nghĩa cử ấy; vì trong năm 1919 này số quân-hạt có dự-trữ đến 4 triệu 31 muôn 5 ngàn 937 đồng (4.315.937 \$) mà trong ấy số bạc mành đến 3 triệu 194 đồng (3.000.194 \$). Bồn-báo càng nghĩ nếu các ngài xin như thế thì Chánh-phủ không lẽ mà không cho, vì trong năm 1915 Bác-kỳ bị nước lụt hơn dân đói than, quan Toàn-quyền còn lập lời nghị ngày 22 Juillet 1915 cho phép Chánh-phủ Bác-kỳ xuất tới 50 ngàn đồng mà bán thay, huống chi trong Nam-kỳ năm nay gặp phải hung-niên cơ tuế, Chánh-phủ có tiền sẵn, lẽ nào hẹp lượng mà không chịu xuất mua lúa để dành cho dân dùng hay sao?

Hiện nay dân Nam-kỳ chỉ trông các đảng thức giả điếu đặc bào học. Các vị hội-đồng tuy là người của hương chức bảo cử, song cũng là người thay mặt của dân, nếu các ngài không hết dạ giúp lời thì ba triệu dân này còn biết nương dựa nơi ai mà đứng đợi.

- N. C. M. Đ.

Mắt lòng trước, được lòng sau.

Kính cùg liệt vị Khán-quan đượợợ: Từ đây sắp về sau thì Nông-Cổ-Min-Đam nhưt định không bán chịu cho ai nữa hết; Hễ vị nào có lòng tốt muốn giúp cho. Bồn-báo được về vàng, thì mỗi khi mua xin hãy gửi mandat theo liền. Hoặc gửi thư mua trước rồi đòi ba tuần sẽ gửi bạc sau, cũng tốt. Nếu được Báo rồi trong hàng một tháng mà không gửi bạc thì bồn-báo không gửi nữa. Thà là mắt lòng trước mà được lòng sau, lại bớt được cho bốn báo một phần tiền hao về việc gọi thư nhờ nhớ, vài lời than thở, gửi xin liệc vì đoạt tình.

ÔNG-CỔ-MIN-ĐAM

Rượu Sâm-banh hiệu MARQUIS DE BERGEY là rượu nhưt hảo hạng

Đồng-bào có thầy hay chưa?

Kỷ báo Nông-Cổ số 101 nhâm ngày 27 Février 1919, bồn báo có loan một bài **Đã bị ép, rồi bị ép nữa.** Ấy là bồn báo nông-lòng vì thầy, Đồng-bào ta mỗi mỗi cũng đã bị ép, chịu thua chịu sút người luôn; nên trước là nài xin Chánh-phủ chăm chú, cách nào mà bảo toàn quyền lợi cho Nông-gia ta, sau là có ý vạch chỉ cho đồng-bào ta thấy sự thua sút người mà đồng-bào chỉ, ngộ háu nông nà lo lần về đường tin hóa.

- N. C. M. Đ.

Chàng để một bài, có tên **Hoa-Kiều Nhựt-báo** 華僑日報 của Khách-trủ ở Cholon có loan một bài mà phải đòi với bồn-báo, lại dùng nhiều lời cao ngạo mà khinh thị Đồng-bào ta, nên bồn-báo phải rút tron bài ấy mà dịch và đăng vào đây cho đồng-bào ta xem được và bồn-báo cũng xin hửợợợ phần dư-luận cho các bạn đồng-nghiệp, thử coi ý kiến thế nào, rồi sau bồn-báo sẽ tiếp luận.

ÔNG-CỔ-MIN-ĐAM.

Ta báo Nông-Cổ-Min-Đam nói rằng: Bài luận này gọi là «Đã Bị Bị Ép, Rồi Bị Ép nữa» trong báo «N.C.M.Đ.» số 101 ngày 27 Février 1919, tương đương bang ta đã có xem rồi, vậy bồn báo cũng xin hành bài ấy vào nữa. Xin đăm cả dư-luận của Hoa-Kiều Nhựt-báo sau đây.

Lời luận trong tờ báo Việt-Nam

Ờ tôi nghe trong một tờ báo chữ Langsa của người Annam ở Saigon phiên dịch àn hành bài luận của một tờ báo quốc-ngữ «**Nông-Cổ-Min-Đam**» cái đề-mục gọi là «**Le Fils du Ciel**» trong ấy đều chỉ người Trung-Hoa mà nói.

Bồn báo cũng noi theo ý chỉ tờ báo Langsa này mà dịch lại và sau

rồi bởi bồn báo phải thêm một bài hẳn, để cho người duợt báo chính xác.

Ta báo Nông-Cổ-Min-Đam nói rằng: Bài luận này gọi là «Đã Bị Bị Ép, Rồi Bị Ép nữa» trong báo «N.C.M.Đ.» số 101 ngày 27 Février 1919, tương đương bang ta đã có xem rồi, vậy bồn báo cũng xin hành bài ấy vào nữa. Xin đăm cả dư-luận của Hoa-Kiều Nhựt-báo sau đây.

Ờ tôi nghe trong một tờ báo chữ Langsa của người Annam ở Saigon phiên dịch àn hành bài luận của một tờ báo quốc-ngữ «**Nông-Cổ-Min-Đam**» cái đề-mục gọi là «**Le Fils du Ciel**» trong ấy đều chỉ người Trung-Hoa mà nói.

Bồn báo cũng noi theo ý chỉ tờ báo Langsa này mà dịch lại và sau

Hiện nay người Annam mà đứng an công nghiệp ngày thêm giầu đủ đây, thì đâu mà đứng vậy? Say ra buổi bang trên thì nhờ công Đại-pháp nuôi dưỡng khai hóa cho, dưới cũng cậy sức người Trung-hoa đến đây mà mở mang giáo dục. Còn chúng tôi mà gầy nên nên quanh năm làm việc khổ nhiều là mở-bai huyết, mới đứng bởi bề trong ấy, kể từ bang sơ, thật cũng chẳng phải là việc cầu may, thế cũng thật bởi người Annam trình-độ còn su-tri. (Enfance). Chẳng đủ phần trí-lực về nghiệp thương mại bởi vậy mới nhượng cho người Trung-hoa chuyên cả quyền-lợi đẹp đẽ; đến nay chẳng đợi chờ rồi ra mới biết. Đây xin chỉ sự Đông-kinh (Ton-kin) là xứ cũng đồng một thuộc-địa trong nước Việt-Nam mà so với xứ này, thì rất phân biệt rõ ràng: Dân-trí người Bắc lại càng cao, công-nghệ và thương-nghiệp lại càng phát-đạt, bởi vậy cho nên người Trung-Hoa đến đó mà kinh-dinh sự nghiệp, từ nhiên phải kém. Rồi trở lại xem phong-tục xứ này trở ra on trời sắp sẵn cho cái lợi nông-nghiệp, kỳ dư nghề công, nghiệp, chớ chỉ chỉ, không có một nghề nào đủ gọi; cho nên người Trung-hoa đến đây kinh-dinh sự nghiệp tức nhiên phải chời, ấy là lẽ tự nhiên vậy, chẳng phải miến cưỡng mà gầy nên vậy, huống người Trung-hoa đăm tư-bồn mà kết quả nên nghiệp công-cổ kinh-dinh sự nghiệp nơi đây, đối với nước nhà dân-chúng mà nói, thật có trăm phần lợi chớ chẳng có chút nào hại cả. Xin hỏi thử: kia, những chức thi-thành dân-vật mà nông, người bóc xứ nghề sanh-nhai mở rộng ra đó, chính xét rồi, vậy chớ như ai mà gầy nên vậy?

Thật người viết tờ báo này, ý muốn hỏi quan tự thử, mà bỏ hết các hiện tượng này chăng? nếu mình vậy, hạp phải đề xướng dân của mình rằng sức nghề công nghiệp, chớ chừng nào có tài hay sức giỏi rồi, thì chúng ta tức nhiên phải bỏ chốn này mà trở về, chẳng đăm đến nữa; hàng chúng nên than gì, để đi để nhìn thẳng kỹ, buôn những lời oan

Thuốc hút hiệu CÀ-LÔP

Là một thứ người ta ưa dùng hơn và hay hơn mua thường làm.

(TRÁI ĐẤT)

Có một mình hàng DENIS FRÈRES có trữ mà thôi.

vong và xoi hoi, đường sá, thì mình buồn lấy lòng mình chớ có quan hệ gì đến sự thiệt của người đau! Nhiều bởi mình chẳng biết độ-lượng vậy.

Rút trong «Hoa-kieu nhật báo» dịch ra.

HÌ TIN

Bản-quản nghe tin rằng có chỉ-dụ bên Bộ mới qua, chớ ông Liêu-sanh-Hậu là cựu Hội-đồng quản hạt, hiện đang lãnh chức Hội-trưởng hội Nông-nghiệp tương-tế Longxuyên, được vào bộ dân Langsa.

Bản-quản tuy cũng hết lòng mừng rỡ chớ Ngài, song lại còn lo một nỗi cho hội Nông-nghiệp tương-tế Longxuyên sẽ thiếu người bích-cảng. Vì theo lệ-luật trong chương-trình của hội thì toàn là người Annam mà thôi. Nếu nay ngài đã nhập tịch theo dân Langsa rồi thì tác nhiệm ngài phải từ chức Hội-trưởng mà nhường lại cho người khác, vậy thì trong qui-hội phải chọn ai mà thay thế cho ngài bây giờ?

Bản-quản lại thiết nghĩ rằng chắc sao qui-hội cũng bảo cử ông Nguyễn-văn-Cur lên làm Hội-trưởng, vì lẽ trách nhiệm thì phải trị tài, mà ông Nguyễn-văn-Cur là người tài bộ; Tây-học, Nho-học hai bên đều giỏi, cho đến khoa pháp-luật Ngài cũng tinh thông, lại thêm có chỉ-cần lao, hay lo lẫn về đường công-ích. Từ ngày qui hội thành lập đến nay thì chỉ có một tay Ngài gồm lo mọi việc. Nếu nay mà qui-hội bảo cử Ngài lên, thì mới kham chức trách, mà mới xứng phần xứng danh; bằng mà cứ người khác thì Bản-báo sợ e không ai dám lãnh.

N. C. M. B.

Đông-Dương thương-trương chi tân bộ

(Tiếp theo)

Ấy vậy trong năm 1916 Đông-Dương ta bán thổ-sản ra được 597 triệu 74 muôn 7 ngàn 8 trăm 46 quang và mua hàng hóa về được 234 triệu 33 muôn 2 ngàn 3 trăm 85 quang. Trong hai số này phần mua bán với Mâu-quốc cùng các Thuộc-địa số bán là 67 triệu 64 muôn 7 ngàn 2 trăm 02 quang và số mua là 62 triệu 84 muôn 1 ngàn 099 quang.

Còn trong năm 1916 sự giao-diệp với ngoại-quốc kể số mình mua là 171.491.000 quang và số mình bán là 230.100.644 quang. Xin coi cái biểu sau đây thì thấy rõ ràng năm 1916 số mua bán với các nước khác nước nào là bao nhiêu.

KH TÊN CÁC XỨ GIAO DIỆP VỚI ĐÔNG-DƯƠNG	GIÁ SẴN-VIỆ CỦA ĐÔNG-DƯƠNG BÁN	GIÁ HÀNG-HÓA CỦA ĐÔNG-DƯƠNG MUA
	quang	quang
Hương-cảng	137.514.674	76.970.000
Hà-châu (Singapore)	31.477.248	26.551.000
Trung-quốc	14.932.017	21.575.000
Hồng-mao	2.314.642	13.786.000
Thuộc-Anh Ấn-Đô	35.141	9.790.000
Nhật-Bản	11.626.581	5.990.000
Thuộc-địa Hà-Lang	18.149.795	5.897.000
Huê-Kỳ	>	4.738.000
Thoại-Si (Suisse)	>	840.000
Xiêm-La	2.833.370	683.000
Ý-đại-Lợi (Italie)	>	328.000
Lit-Tông (Philippines)	19.731.749	246.000
Hà-Lang (Hollande)	>	153.000
Úc-đại-Lợi (Australie)	>	33.000
Các xứ bên Thế-giới-mới	1.322.462	615.000
Các xứ khác bên Âu-châu	129.198	366.000
Các nước khác bên Cựu-Đông	23.790	>
Cộng	230.100.644	171.491.000

Những số kể trước đây là số xuất dương nhập khẩu mà thôi, chớ cuộc thương có trong xứ ta còn phải kể luôn những số hàng hóa chuyên vận ngang qua xứ mình (như đồ Hương-cảng gửi qua Văn-Nam chở ngang Bắc-quốc), hàng hóa trữ đọng chờ đến xứ khác (như đồ bên Âu-châu chở qua để tại Saigon rồi từ khác chở đi Xiêm-la) hàng hóa mua bán trong xứ (như đồ Bắc-quốc bán cho Nam-quốc) v. v., cả thấy cộng hết trong năm 1916 là :

Thương-thương với Ngoại-quốc = 725.937.244 quang
 Bán bán nội xứ mình = 272.861.121 id

Cộng = 998.318.365 id

Nếu kể nội số này thì Đông-bang cũng chưa thấy cuộc thương có xứ ta là thế nào. Vậy tôi xin lục cái biểu sau đây mới để thầy hơn.

NĂM	Thương-thương với ngoại quốc	Bán bán nội xứ mình	Cộng
	Quang	Quang	Quang
1911	494.289.000	22.979.000	677.268.000
1912	533.929.000	213.274.000	753.103.000
1913	650.591.000	227.554.000	878.245.000
1914	598.330.000	228.192.000	827.022.000
1915	569.514.000	216.161.000	785.672.000

Tôi tưởng Đông-bang ai thấy nước thương có xứ ta càng năm càng thịnh như vậy thì sao cũng có lòng mừng. Phải tôi thì tôi thấy vậy tôi cũng mừng, song mừng thì mừng mà hề nhớ lại người mình không được hưởng chút lợi nào trong ấy hết, thì tôi lại càng buồn bã cho người mình thêm nữa.

BIRU-CHÁNH.

Một bức thư rất hữu ích

Fai-Foo, le 2 Mars 1919

Monsieur NGUYỄN-CHÍNH-SÁI,
 Tổng-lý, kiêm chánh chủ-bút
 Nông-Cổ Min-Đàm

SAIGON ;

Thưa Ngài.

Nước ta xưa nay không có Thương-luật, cho nên các nhà buôn bán không ai biết Thương-luật là gì. Thương-luật Đại-Pháp tuy chỉ vì dân qui-quốc mà đặt ra, nhưng dân ta nay đã thuộc dưới quyền cai trị của Đại-Pháp, tưởng cũng không ngoài phạm-vi họ Thương-luật ấy.

Vậy xin ngài vì công-ích, đem Thương-luật Đại-Pháp dịch đăng vào Nông-Cổ Min-Đàm, đăng những người không biết chữ Pháp, cũng hễ được luật-Pháp, thì ta là hạnh-phước cho quốc-dân ta lắm.

Xin đăng riêng ra một khoản như mục *Thư-giang-Hồ*. Đăng cho dễ giá có thể rõ ràng ra mà đóng thành một cuốn lại. Như vậy thì lại tiện lợi lắm.

Kính chúc ngài khương thắng,
 Quí báo thịnh vượng.

Nay kính.
 Liên-thành Thương-quán
 P.le Directeur,
 Ký tên tại không rõ.

Xưa nay Bản-quản vẫn chưa có ý lo dịch Thương-luật mà đăng vào báo, đáng phục ích cho các g-bang, vì từ Nông-Cổ Min-Đàm là chức khuyến khí h đồ g-bang khuyến hướng về nghề Nông nghiệp Cổ mà vẫn còn hồi quyền-lợi cho dân-tộc ta. Thiệt cũng có nhiều người vẫn muốn trong nhà chừa ra bán buôn mà tranh lợi, ngã vì còn chưa hiểu rõ phạm-vi Thương-luật là thế nào, nên cũng khó bề mà thi thố.

Tuy biết vậy mặc dầu, song bản-báo những mạng tấn xan nhiều việc, nên chưa có thể mà làm cho được toại kỳ sở nguyện.

Nay chúng tôi tiếp được bức thư rất quý cũ của bạn đồng-chí đây, làm cho chúng tôi lại càng mừng mà hơn nữa; nên chúng tôi có thương-lương với một bạn cũ, giao của chúng tôi là ông Nguyễn-văn-Cur, tư Định-Chi, mà cậy ngài giúp sức.

(Nguyễn ông Nguyễn-văn-Cur này là người có học khoa luật-pháp, đã thi

đau 3 trường) (fer degré và second degré) lại đầu số một, đứng trên hết các bài đăng-khoá. Nay bản-báo chúng tôi rất may mắn được lời của ông Nguyễn-văn-Cur hứa chịu giúp sức với chúng tôi mà dịch trong bộ Thương-luật. Vì từ đây bản-báo sẽ in hành n đi kỳ này đoạn Thương-luật cho Đông-bang dù định, ngày nào đăng hết trọn bộ Thương-luật ấy rồi thì bản-báo sẽ rút ra mà in riêng làm một quyển, lại càng tiện dụng cho Đông-bang ta hơn nữa.

Nông-Cổ Min-Đàm

THƯƠNG VỤ LUẬT LỆ

Quyển thứ nhất

Thiên thứ nhất, điều thứ nhất;
 Thiên thứ hai, điều thứ 15 và 16;
 Thiên thứ ba, đoạn thứ nhất từ điều 18 tới 50; đoạn thứ hai, điều thứ 64;
 Thiên thứ sáu, đoạn thứ nhất, thứ nhì thứ ba, thứ tư; từ điều 91 tới điều 108;
 Thiên thứ bảy, điều 109.
 Thiên thứ tám, đoạn thứ nhất, khoản thứ nhất tới khoản thứ mười ba; từ điều 140 tới điều 186; đoạn thứ hai, từ điều 187 tới 188; đoạn thứ ba, điều 189.

Quyển thứ ba

Thiên thứ nhất, từ chương thứ nhất tới chương thứ mười một, từ điều 437 tới điều 583;
 Thiên thứ hai, chương thứ nhất, từ điều 583 tới điều 590; chương thứ hai, từ điều 591 và điều 592; chương thứ ba, từ điều 593 tới điều 600; chương thứ tư, điều 601, 602, 603.
 Thiên thứ ba, từ điều 604 tới điều 614.
 Luật ngày 24 Juillet 1867, nói về việc công-tỷ xã-hội và Luật ngày 4 Mars 1889 và ngày 4 Avril 1890, nói về việc tinh toán tài sản (liquidation judiciaire).
 Điều thứ hai. — Dân A-châu làm nghề thương có, hoặc dân thuộc Pháp hay là ngoại-quốc, phải tăng quyền toà Thương-vụ Đại-pháp xứ đoạn trong cõi Đông-Dương. Chúng nó phải tuân theo việc

ở trung thường lệ tại tòa so-thẩm hay là tòa không-tổ (tục kêu tòa trên)

Điều thứ ba. - Người Á-châu nào muốn làm nghề thương-cổ thì hạng cho tám ngày trước khi buôn bán, phải làm khai bằng chữ riêng của chúng nó hay là bằng chữ Langsa, rồi nạp khai ấy;

1. Một lá tại nhà hội xã-tây; hay là tại Tòa-bổ trong tỉnh nào chúng nó muốn làm nghề ấy;

2. Một lá tại Tòa-án, nơi phòng văn án.

Điều thứ tư. - Trong tờ khai ấy phải ghi:

1. Tên họ người khai và mấy người hàng (kể có nhiều người hàng) bằng chữ Á-châu hay là chữ Langsa;

2. Số hiệu hải ký-tru (permis de séjour) nếu người khai và người hàng là dân ngoại-bang; số hiệu hải thuế úan, nếu người khai là người thuộc Pháp;

Cũng phải ghi cho biết người ngoại-quốc đi khai đó về hạng nào, hoặc hạng về bang Trung-hoa, hay là người bang Ấn-độ, là kẻ chẳng thuộc dân Đại-Pháp;

3. Chỗ khai tiệm mua bán hay là chỗ lập công-nghệ chi;

4. Chữ hiệu cửa tiệm, hay là chữ hiệu của xã-hội, nếu người đi khai là người Quĩ-lý.

5. Chữ ký tên người khai và người hàng hay là chữ ký hiệu tiệm.

6. Ấn tượng (con dấu) có khác rõ hiện diện. Mỗi tiệm được dùng một con dấu mà thôi.

Điều thứ 5. - Chủ tiệm mua bán phải treo bên biển tên mấy người hàng hay là biển hiệu tiệm bằng chữ Á-châu và chữ Đại-Pháp.

Điều thứ 6. - Người buôn bán được biên sổ sách bằng chữ riêng của mình và được giữ sổ ấy theo thể thức trong xứ của mình, song trước hết phải đem các sổ sách cho quan Tòa biên sổ trong đồng con dấu tên và chữ ứng k. k.

Điều thứ 7. - Người Á-châu làm nghề buôn bán, khi nào muốn thôi, hoặc bởi bản tiệm cho người khác, hoặc bởi xin tính toán tài-phần hoặc thôi hứng hiệp

mà về bản sổ, thì hạng cho ba tháng trước khi giã-nghề, phải làm khai theo thể thức được trong điều thứ ba nói trên đó.

Điều thứ 8. - Những người Á-châu nào đương buôn bán hay là đương làm công-nghệ chi, trong lúc bang hành chi dự này, hạng cho sáu tháng, kể từ ngày bố cáo trong Công-báo, phải làm khai theo thể thức được trong điều thứ ba.

Điều thứ 9. - Trong tờ khai làm theo điều thứ ba, tư, và bảy, của chi-tự này phải có bang-trường can dự, nếu người làm khai là người Trung-hoa, Chà hay là dân Ấn-độ; cốp nếu người đi khai là dân thuộc Pháp, hoặc ở tỉnh thành Coloum bằng cử Hộ-trưởng can dự, như ở các nơi khác thì phải có người chức long can dự.

Sự can dự đây nghĩa là đứng chứng rằng tờ khai ấy quả thật như lời, không khoắn nào gian dối.

Điều thứ mười. - Cách làm hành hồ cáo thì để chi-tự này:

1. Tại nhà hội xã-tây Saigon.

2. Tại phòng Văn-án tòa so thẩm Saigon.

Ông Xã-tây và quan chánh-tòa phải lập tờ vi-bang về việc ký tên thể lệ đó, rồi sao lục tờ vi-bang ấy hành vào công-báo. (1)

(Sau sẽ tiếp theo)

Nguyễn-văn-Cừ, tỵ Đĩnh-chi.

(1) Ấy là phép ban hành lệ-luật hồi trước cho từ có chi-tự ngày 4 tư Fèvrier 1902 đây nay không phải làm như vậy nữa, chúng giải nghĩa luật chầu-trị sẽ có chi rõ.

Giấy LE NIL là giấy tinh-anh thượng hạng

Giá lúa giá bột

Lúa mới tẻ 68 kilos giá trị nhà máy, lúa mới tẻ 3\$25 tới 3\$.35

Table with 2 columns: Item and Price. Includes Kho nhà nước, Hàng Đơ-g-Dương, Hongkong Shanghai, Chartered Bank, and Banque Industrielle de Chine.

Lễ tiếp mừng đạo binh Đông-Dương

Ngày 18 Mars 1949 lời sáu giờ bang mai chiếc tàu Latouche Tréville vào tới bến Saigon, có một toán lính tập Annam và một toán lính sơn-dá cùng quan viên Langsa và Annam đều chực tại bến tàu đưa rước rất nghiêm.

Tàu vừa cập cầu, thì nhạc binh Langsa đánh ban Ái-quốc (marseillaise) nhạc Langsa vừa dứt thì nhạc lính tập Annam cũng đánh tiếp luôn, tỏ ý mừng rỡ đạo binh Đông-Dương ta đã thắng khai hoàn rất nên viên diệu. Dứt tiếng nhạc rồi thì đạo binh Đông-Dương ở dưới tàu lập tục kéo lên lại có một tập nữ-học-sanh mặc đồ thanh phục đứng hai bên thang tàu dâng cho mỗi tên lính hai cái bông vạn-lộ; còn hàng đội trưởng thì dâng một bó hoa, tỏ lòng kính mến.

Khi binh dưới tàu kéo lên hết rồi thì đứng sắp lại một bên; quan Giám-đốc Cant-nông là ông Bùi-quang-Chiêu liền bước tới xuống đọc một bài chúc mừng như sau này:

Hỡi các binh sĩ dũng lược nước Annam, Ngày nay, Máu quốc khải hoàn, quan qu n thắng trận được phần bù hồn địa.

Chúng tôi xem trọng lời ban khen của q an đại tướng Franchet d'Esperey, khen ngợi đạo binh Annam thắng trận quân ngách Autriche bên xứ Balkans thì cũ và nước Annam chúng ta đều một tiếng kêu lên rằng: Đông-giông Lự-Lang hãy còn giãi ngày vinh diệu. Ngày sau ai mà biết các người là quân sĩ đã thắng trận trong cuộc chiến tranh nghiên trời động đất này thì ai cũng đều phải yêu mến khen ngợi các người là người trung canng nghĩa khí, đã làm cho hai quậ-hương là nước Langsa và nước Nam-Việt vinh diệu trong cả hoàn cầu.

Các quân sĩ nước ngàn dặm biển khơi mây trắng non, dăm cơ lam-sắc, nổ-lực ra oai rạng danh Mã quốc thì cả đã dân Nam-Việt ta đều nột lòng cảm tạ quân sĩ vô cùng. Vì vậy nên chúng tôi ra đứng hay một cho dân Annam xứ Nam-kỳ

mà tôi trước đạo binh 3e Bataillon ind chinois xin chúc mừng cho các quân sĩ đã trở gan nghĩa liệt đến ơn giáo dục cho Dân-quốc đẹp xong giặc A-lô-mân, trở về có hương được hưởng mọi sự thái bình.

Chúng ta phải tung hô lên rằng: Đại-pháp-quốc vạn vạn tuế! Việt-nam-quốc vạn vạn tuế! Đại-pháp và Việt-nam quân sĩ vạn vạn tuế!

Khi dứt lời, ai nấy đều vỗ tay mừng rỡ.

Rồi đó binh lính giã ra lục tục kéo đi, quan Đệ-Đô Dignet đi đầu, trước có nhạc Tây sau có nhạc lính tập Annam, sau hết lại có một đám múa lân, kèn trống lảnh rảnh, binh đi rải rộ. Đi đến đầu đường Catinat thì có quan viên Langsa và Annam đón mừng tung hô in ối. Tại đó có bông 1 tòa "Kỳ-thắng-dã" binh bán nguyệt xem rất xinh đẹp vô cùng, trên cửa có vẽ hình con Gà đập trên mình con Ó, tờ giấy Đại-Pháp đại tướng mà đập ngã nước A-lô-mân. Binh lính kéo đi; thì hai bên đường Catinat mấy nhà buôn đều có treo đủ các sắc cờ của các

quốc Liên-hiệp và đội pháo vang trời to lớn mừng rỡ.

Quả bữa 8 h là ngày 19 Mars, lối 5 giờ chiều có mô rước dân cầu (Foot ball) tại vườn ông Thượng (Jardin de la ville).

Khi mừng xong dân cầu thì các quan đặc nhiệm của nhà lễ chế đãi binh lính Đông-dương. Quan Đệ-Đô Dignet liền bước ra đọc một bài diễn thuyết bằng tiếng Annam như vậy:

Đội cai và lính tập đạo binh thứ ba Đông-dương

Ngày nay là ngày đạo binh đã vượt biển qua bên Ái-châu xông-phá hàng chiến trận không đặng khải-hoan nên quan Thiệu-tướng không hề bỏ qua mà không ra tiếp-rước và mừng cho các người ra đi dâng lên quân thắng trận.

Ta sẽ lòng cảm mến người Annam, cho nên ta phải cử đại đội này mà ban khen cho các người có chí trung-cang nghĩa-hải, có lòng gan sắc qua giúp Nhà-nước Đại-pháp đặng toàn thắng quân phản-tặc.

Lời quan Đại-tướng Franchet d'Esperey ban khen cho đội binh các người một cách khen ngợi hết sức và có 34 người trong bọn các người cũng đặng tặng may-day bởi-tinh-vua-Annam, cũng nhiều người đặng may-day Quân-công.

Mấy sự ban thưởng ấy đủ chứng rằng: Hải có quan cơ trọng hậu, cảm-động-hết chí lòng nghĩa-vũ cho các người thì các người cũng đủ

tài-lực mà làm cho lính dân anh là lính Langsa của nước ta.

Lễ tiếp mừng có một đám người lính, có một đám người lính Langsa bên Mãn-châu, có một đám người lính Langsa bên Mãn-châu, có một đám người lính Langsa bên Mãn-châu, có một đám người lính Langsa bên Mãn-châu.

Tôi rất vui mừng mà ban-khen sự trung-cang nghĩa-hải của các người.

Lễ tiếp mừng có một đám người lính, có một đám người lính Langsa bên Mãn-châu, có một đám người lính Langsa bên Mãn-châu, có một đám người lính Langsa bên Mãn-châu.

Trong lịch sử Annam cũng như trong lịch sử Tàu chứng chỉ: rằng trong hai nước bực anh hùng hào-khí xưa nay vẫn có. Những Đinh-Miếu mà người ta hay xưng bá h nết là những Đinh-Miếu thế những đấng vô-lực-siêu-quần, như thế ngoài Bắc Đúc Hưng-đạo-đại-Vương (là Trần-quốc-Tuân), còn ở đây như quan Thượng-Là (là Lê-văn-Duyệt).

Ấy vậy thì chẳng hay chi làm là mà đương lúc mao-hiến trong cuộc khải-thiến-đông-địa này, có kiếm chưa thất, mà các người không có làm nhục dãi chí nghĩa-khí vũ-nghiệp của Tô-táng.

Ta đôn đây thay mặt cho các quan và tá ban đồng liêu của các người trong quân cơ đặng chung quanh đây, mà rao cho các người trong quân số biết rằng chúng ta lấy làm vinh dự làm về cái đại Công-nghiệp của các người.

Rồi đây cũng có nhiều người đồng bài dịch mà về Tô-quân thì ta xin đưa một lời này: Lúc còn ở trong cơ hồ mành là một người lính nghĩa khí, thì lúc về làng mình phải làm sao cho ra mặt một người dân trung lương. Trong cơ thì phải thay theo kỹ luật, còn về làng thì phải giữ theo quốc pháp, nghĩa là kẻ ngoài thì phải biết kính-nghượng trước quan viên Langsa và Annam sau là hương chức làng, còn về trong phải biết thờ cha kính mẹ thối thân với tam em họ ban, yêu thương con vợ và phải biết thế phận mà an cư lạc nghiệp.

Quan Đệ-Đô đợ: dứt lời rồi, coi ý binh lính Annam thấy đợ: động tâm xúc cảm.

Kể đó quan Nguyễn-soái Maspéro cũng đợ: một bài bằng tiếng Langsa, có quan Phủ Lê-quang-Nhật diễn dịch ra tiếng Annam cho binh dân hiểu rõ.

Rồi đó các cuộc chơi đều bày ra, nào là đờn ca tài-tử, nào là hát bóng, hát bộ Annam, lại có chơng có đờn qua đến 12 giờ khuya mới mang cuộc.

THUỐC ĐIỀU

Mùi nó thơm

tho diệu dàng

chẳng có thứ

nào bì kịp.

HIỆU CÀ-LÔP (TRAI ĐẤT)

Có một mình hàng DENIS FRÈRES

có trừ mà thôi

B. Q.

Hỏi-đồng quân hạt

Bản-quân có được tin Chánh-phủ cho hay rằng ngày 25 Mars 1919 này Hội-đồng quân hạt sẽ nhóm ngoại-lệ;

Đấy chắc các Ng.ài hề công nghị việc nước xong rồi thì các ngài cũng để ý lo lắng cho dân chớ chẳng không; vì năm này nghe có nhiều (sinh mùa màng thất bát, dân sự khổ đóm nhiều bé, mà các Ngài đây là người đại-biểu của dân, là phải điều đình cách nào, hoặc xin xuất số tiền dự trữ trong số quân hạt mà mua lúa để dành cho dân, phòng khi thiếu thốn, chớ không lẽ các Ngài làm ngơ mà để cho dân chết đói cho đành l.

Thiên hạ đóm huyện

Hôm rày thiên hạ đóm rùm rùng là làm giãy của ông Trung tại Thủ-đức hoặc phải về tay khách-trủ, hoặc nói mua làm mấy củ nên chạy không được; ấy là lời đóm bầy; bởi nghe đồn như vậy cho nên hôm chúa-nhật 22 mars này, bốn-bóng chủ-bút tuy là trong mình còn bình, song phải gấn cương hiệp với ông Liêu-sanh-Hậu cựu-Hội-đồng quân-hạt, Hội-trưởng hội Nông-nghiep Trương-tả Long-xuyến; ông Nguyễn-văn-Cur, Tư-lương hội Nông-Nghiep Trương-tả Long-xuyến; Ông Nguyễn-tử-Thức chủ-bút Nam-trung nhiet-lao; ông Nguyễn-thế-Ngọc, buôn bán tại Cầu-Đông-lĩnh và ông Nguyễn-dinh-Tri, Thọ-ký số Tài-cảnh; tức điện-khí xa đến tại lo giấy mà coi tình hình thế nào cho biết. Khi đến nơi thấy thây thợ rần rần, máy móc đã rập xong rồi, song còn đang xây nhiều hồ chứa nước; bởi người Tây đóm coi rập máy thì ông nói trong chừng 1 tháng nữa đây sẽ khởi công được. Về lại Ngày các ngài đóm viếng lo giấy đó là ngày mới nhóm lửa lo lần thứ nhứt.

Ấy vậy chẳng bao lâu đây chúng ta sẽ thấy cuộc công-nghệ rất to của người Nam-kỳ ta phát hiện, và từ đây Báo-giới cũng khỏi lo thiếu giấy mà đùng.

Vậy thì đóm-bang ta há chẳng đàng

mừng làm sao? Có đâu lại ganh ghét chi nhau mà háy đóm đóm huyện, vô cớ lo lắng phá hoại cuộc công-nghệ của đóm-bang, mà ngài lập đường tàn-hóa cho danh.

Ai ôi! Xin chớ ghét gan!

N. C. M. Đ

THẾ GIỚI TÂN VĂN

(A travers le monde)

DIỄN, TIN HAVAS

Sứ của các nước Liên-Hiệp sang qua thành Spa mà hội nghị với sứ của A-lơ-mân về các điều buộc trong sự đình chiến nhất là buộc phải giao hết thảy tàu buôn cho Liên-Hiệp. A-lơ-mân không chịu, nói như Liên-Hiệp muốn lấy tàu buôn thì làm giao kéo chịu chở lương thực đủ cho chúng nó đùng. Sứ Liên-Hiệp thấy sự bất thành nhảm nghị luận thêm nữa không ích chi nên trở về P.ri mà tố lại cho hội Hòa-bình hay. Hội ấy liền gửi giấy buộc A-lơ-mân phải lập tức giao hết tàu buôn không cần phải nói coi đùng tàu ấy mà lợi dụng chớ nào. Rồi lại phái quan Đe-Thông T. úy-sư Veymis sang kinh-đô Bruxelles (17-lời-Thuật) mà hội diện với sứ của A-lơ-mân nữa và trao tờ buộc về sự giao tàu buôn. Ông Veymis trao tờ và ký trong 24 giờ phải trả lại, chịu cũng không chịu, chớ không cho cái lấy cái hết.

A-lơ-mân chịu giao hết tàu buôn, còn các nước Liên-Hiệp hứa chịu chở lương thực cho chúng nó 370 ngàn tấn đặng đủ đùng cho tới mùa gặt tới đây.

A-lơ-mân cũng chịu đóng trước một số tiền vì chất cho các nước Liên-hiệp. Số tiền ấy một phần thì phải lấy vàng mà đóng, còn một phần thì đem hàng hóa làm trong xứ và bằng khoán thuộc vật đóm mà đùng.

Các nước Liên-hiệp lại định buộc A-lơ-mân phải giao hết phi thuyền và khí-cầu và cấm kông cho làm máy bay mới

nữa. Lại còn bắt binh quyền của A-lơ-mân; binh bộ thì để 10 quân, binh thủy 15 ngàn. đóm cửa này trường dạy học chiến lược đặng làm Tham-mưu, khí-giới thì để đủ số binh ấy đùng mà thôi.

Ông Wilson là Giám-quốc Huê-kỳ trở qua tới Đại-Pháp ngày 11 Mars. Cán-hưu Đại-pháp và Chánh-phủ Huê-kỳ không tiếp ý nhau về sự lập Vạn-quốc hội, bởi vì Đại-Pháp thì muốn nghị cuộc Hòa-Bình, xo g rồi sẽ lo lập Vạn-quốc hội; còn Huê-kỳ muốn định luôn một lực, nói rằng nếu Vạn-quốc hội chưa lập thì cuộc Hòa-bình ắt không vững được.

Sứ của dân Tchèque có xin các nước Liên-Hiệp phải tiếp sức, chớ Đức-quốc và Áo quốc kiềm thế xuôi dân Tchèque làm loạn đặng thừa cơ mà làm hại Chánh-Phủ.

Bên Đức-quốc tại kinh-đô Berlin thì đảng Spers kiste đã từ đùng rồi, song phải ngoài thuộc hưởng đóm háy còn náo đùng.

N.ày 31 Mars 1919 tòa sẽ xử vụ Lenoir Desouche và Humbert là người bị cáo về tội tư thông với A-lơ-mân. Tòa không buộc ông Humbert về tội ấy nữa, song còn buộc tội buôn bán với kẻ n.chiep.

Còn vụ tên Cottin bán quan Thừa-trưởng Clémence n. thì tòa quân-pháp hôm ngày 15 Mars đã xử tử rồi. Nó có khai đũa tòa rằng nếu nó cần bụi thì nó còn bán nữa. Nó chịu thiệt có ý muốn giết ông Clémenceau song nó khen ông la-o.

Có một cái máy bay, hay từ thành Toulouse xuống tới thành Casablanca. Hội phái-viên xét về tội gây chiến-cuộc có định đem phế Hoàng-Đế Đức-quốc và những kẻ đóm là ra tòa Liên-Hiệp mà xử tội.

Binh Hồng-Mao bắt Tướng-soái của A-lơ-mân tên là Liman von Sanders và sẽ đem ra xử tội tại Constantinople (Tổ-nhi kỳ).

Chiếc tàu lặn của A-lơ-mân bị giam tại Ferrol lên thoát ra cửa biển mà chạy. Rước theo gần bắt được thì A-lơ-mân làm o.iem rồi quan quân đóm nhảy xuống biển.

Ai Tin

Hàng Denis-frères mới được tin buôn rằng ông Eugène Martin, 58 tuổi, hồi trước Đại-Biểu cho hàng ấy nay đã từ trần tại Paris ngày 1er Mars 1919.

Ngày thứ sáu 28 Mars 1919, sáu giờ rưỡi sớm mai, tại nhà thờ Đức Chúa Bà sẽ làm lễ cầu nguyện cho linh hồn ông Eugène Martin lên cõi Thiên-đàng ngày 24.01.

Ăn trộm ăn cướp

NGƯỜI HÒA RA CHƠN

Xưa bên Tàu đời nhà Thương có tích nàng Đắc-kỳ, nói rằng chôn hóa ra người mà không biết có phải vậy chăng; chớ đời này tại Beatre người hóa ra chôn nghe rất lạ. Nên tôi xin thuật rõ ra đây cho khán-quán nhân n.ian.

Lối đầu tháng Mars 1919, có đóm ăn cướp đóm hai vợ chồng khách trú buôn bán hàng vật và mua lúc ở gần đầu cầu kinh Rueh Sây về làng Phú-từ (tên là Báo-tình (Beatre) ăn cướp đóm hồi 11 giờ tối, vợ chồng nó thừe chạy thoát ra cửa sau chạy vào xóm la làng, rồi vì lúc ấy thiên hạ đùng người ngon, chúng lối xóm hay chạy tới thì chúng nó đã bươm (đi rồi) sợ thiên hạ đóm bắt nên nó tiếng súng (giặc) mà đi em, sáng ngày sau đóm báo tới này Phó-tổng Báo-tình, n.ý danh là Mai-thành-Cần, thấy Phó này là người bất ăn trộm ăn cướp có danh; bèn thân thây tới nhà thì chỉ mà ki ăn nghiệm xem chung quanh xóm nhà xiết xét coi chúng phải xóm làm ăn, nên thấy nghi nên hiệp với làng đi xét từ nhà, xét tới nhà tên Hàng là dân của làng Phong-nam, có gặp một xâu lợn nười máy cái chia khóa và một cái kéo cắt cây (scate) ry nó để đùng cái n.ại cửa, tên Hàng thấy xét nhà bèn bước tránh ra phía sau, thấy Phó lệ trí sai người theo

nó thì gặp nó lấy một cái k.ấn nhiều việc, tay nó thì l.ưu lem đến đó, tài củ không biết của mình; xét rồi bắt nó đem về nhà v.ệ của làng Phú-từ hỏi nó thì nó chịu có ăn cướp của tên Khách-trú đó, mà tên Ba Thành ở làng Hòa-đ.ị h là chính đóm rồi nó, thấy Phó và làng đem nh.ên nhà tên Thành thì Thành đi khỏi, vậy thấy Phó và làng trở về đi bắt đóm khác, vì tên Hàng khai chúng nó có mười người; qua ngày sau làng Hòa-đ.ình tới báo với thấy Phó rằng khi tên Thành về nhà hay sự xét nhà nó thì nó ch.ười làng và lối xóm, nói sao có phải với thấy Phó mà xét nhà nó; thấy Phó bèn đem n. dân và lối xóm bắt nó, chẳng ngờ khi tới nhà nó thì nó và hai đóm đóm l.ở với nó đ.ương nhóm sau đ.ương uống rượu nghe thấy Phó và làng tới bèn chạy vào rừng là má trốn, thấy Phó đóm đầu làng rước theo bắt nó, theo một hồi lâu làng và dân trở về có đóm với một con chồn bông lau rất lớn mà bằm với thấy Phó rằng theo vết sức, mà vì rừng á rậm lắm mắt đ.ầu không biết đ.ài mà kiếm, gặp con chồn này nên anh em chúng tôi bắt đem về đây thì thấy l.ệu đ.ình, tức như vậy thì làng ai nghi ba tên đóm ấy hóa ra ch.òn, mà ý gì giữa ba tên đóm rất đời là con c.òn mà đóm bắt đóm, đ.ương chi ba người mà đóm không đ.ược n.ội? Vậy nếu tình c.òn mà hóa ra nàng Đắc-kỳ, thì có chi con chồn này hóa ra ba tên đóm đóm ch.á? Bởi vì ăn rồi bị bạo khổ khan bị đ.oi khác phải hóa ra người đ.ạng ki.ếm ăn, chẳng ngờ rủi gặp vì sao đóm đ.ầu nên phải hiện xuất nguyên hình ra ch.ở; Tuy đời này là đời văn-minh chẳng nên tin di-đ.ơn mà chưa bắt được ba đóm ấy thì chưa già nghi vậy nên kêu là người hóa ra ch.òn.

TRA AN CƯỚP MỚI BẮT AN TRỘM CŨ

Sau đây tiếp theo việc tình cờ Tra đóm ăn cướp mới, bắt được ăn trộm cũ nghĩ là tra đóm ăn cướp mới đ.ây mà gặp đóm ăn trộm cũ và đóm tang cũ b.ư sau đây: Nguyên khi thấy Phó theo bắt đóm ăn cướp tới trong làng Phong-nam

vào trong một nhà kia, nhà thì nhà là, ch.ở cũng ch.òn ch.ưng, n.à trong nhà có đ.ương đ.à đ.ương gi.ương thờ r.ực r.ở, có kỳ đ.ương của, có đ.àn tạ-đ.àng đ.àn r.ước (Photophore), mới xem thì tưởng là đ.àn hương ch.ức lang, hồi lại thì là nhà tên L.ôi, tên này n. uyên trước là dân làng Phong-đ.iền vì đã bị thấy Phó bắt tới tòa bị án ăn trộm nên sau đ.oi qua làng khác t.ống khác, trả h. thấy Phó Báo-t.ành; (làng Phong-nam về t.ống Báo-kh.á h) chẳng đ.ể tiện ác đ.ào đ.ào, gặp t.ây Phó nghe tên L.ôi thì ch.ắc ý đ.ốc lang và dân xét nhà nó b.ên gặp một xâu nhiều chìa khóa, trong ấy có cái chìa có đ.ầu mũi đ.ừa sửa lại và gặp có nh.ại môn n.ội ăn trộm máy nhà giàu đ.òi mới bắt th.ở nay, thấy Phó b.èn đem nó và nh.ững đ.óm tang ấy về nh.à v.ệ làng Phú-t.ừ, khi về tới, ch.ưa kịp tra hỏi chi thì đ.ể có ba c.ũ n.ào giàu tới nh.ận đ.òi đ.ưa họ ăn trộm th.ở này, mới hỏi lại tên L.ôi thì nó cũng chịu quá vậy; bởi sợ rồi giải tới tòa giam t.iền, việc như vậy nên kêu là Tra ăn cướp mới mà bắt được ăn trộm cũ là đ.ó.

SÚC GIÀ VÀ GIÁ SÚNG

Còn đ.ều này đ.ùng bang ta cũng nên nh.ên, ăn cướp đ.ới này thường hay đ.ùng súng đ.àng c.oi o. sẽ đi tiếp đ.àng đ.ám th.ơ, mà khi tra súng th.iệt, khi thì súng gi.á, khi lại là s.ú g, súng t.uyệt là súng của chúng nó ăn trộm súng của máy chủ r.ó đ.ùng còn súng gi.á là nó đ.ùng đ.ùng th.ầu đ.ùng đ.ùng hoặc là lấy th.ệ thì nó cũng lại nh.ều lớp toan làm ng.ời mà đ.ó hoặc như n.ó có bị súng th.ệ thì nó đ.ể ch.ừa ch.ở đ.ể một cây đ.ình đ.ồi cho bị đ.ở, mà súng; g.á không hại ai, có trúng ai thì r.ảy đ.à mà th.ời, còn gi.á súng là r.ó lấy pháo đ.ại và đ.á s.út, l.ộn l.ượg theo, khi lấy đ.ược đ.ó rồi nghe có dân tiếp c.ứu thì nó đ.ể một tiếng pháo long và vài đ.á s.út vào vách hoặc là vào trong là cho có tiếng kêu cái s.út, rồi nói l.ờ rằng tránh k.éo súng, đ.àn l.àng nghe là k.ông bi.ết tướng là đ.àn đ.àng mình ai tới trước th.ấy súng mà l.à, nên ch.àng đ.ám theo, ấy là theo lối ăn cướp khai với thấy phó.

Ấy vậy cách cứu đấm bị ăn cướp phải làm như vậy: nếu mình không có súng thì dùng ná lầy bắn với tên, chẳng nên tới chỗ ăn cướp đánh, vì sợ mình bị nó đồng hay là sợ bắn nhầm dân lành, vậy mình phải núp theo mấy đường chúng nó đi, chờ khi nó kéo qua thì nhắm mấy tên có cầm khí giới mà bắn, còn như mình có súng mà ăn cướp cũng có súng, mình cũng chẳng nên chường ra mà bắn với nó, là cũng sợ một là trúng nhầm người ngoài, hai là sợ nó đồng mình bị hại, phải núp lên mà bắn nó, cách núp phải làm như vậy: súng mình nấp cho sẵn tới gần chỗ ăn cướp đánh cách chừng vừa lảng súng của mình, kiểm mấy ghe cây hay là gô đất mà núp, bỏ núp thì núp bên hữu ghe cây àu trợn thân mình trong gốc cây, để dựa cây súng mình bên hữu gốc cây, khi bắn rồi một phát súng thì đầu mình sau gô: cây đầu nó có thấy mà bắn lại thì mình cũng khỏi bị, còn như núp theo gô đất thì núp đàng sau hồ bô tới bắn rồi lui lại lại liền, cũng chẳng nên núp hoài một chỗ, khi có dờ dật chỗ khác thì phải chạy cho mau hoặc bên hữu hay bên trái đừng chạy thối lui, vì bạn đồng chí nào bị súng khi nấp có chớp sáng, ăn cướp có súng nó sẽ nhắm chỗ ấy mà bắn trả lại thường bắn gấp thì việc thập hay là cao mà lùi theo ngay đăm, mình chạy không kịp; xét lại bản súng ban đêm không bằng bản ná vì có việc như sau này núp mới thấy sự dùng ná có ích, số là hồi cuối năm ngoái 1918 có đấm ăn cướp tới đánh tại chợ Bến-trước về hai Ben-tré, lũ nó có súng nên không ai dám tiếp cứu, chúng nó dọn đồ ăn tiệm chết như chết của nhà, dọn hết nhà này thì qua nhà khác, có tiệm kia có sấm một cây nà, tên chủ tiệm thường lập bản chơi, đêm đó thấy ăn cướp dọn từ tiệm gần tới tiệm mình bên núp trong tiệm bản đại vào đấm đưng dọn đồ, khi ấy nghe chúng nó la lại gọi với nhau rồi đác nhau đi hết, sau có người ở gần bên nước (chợ ghe ăn cướp đó) nói lại rằng: khi đó vào núp trong nhà thấy là ăn cướp có đồng hai người xuống ghe rồi đi liền, từ đó

nhơn dần dần với nhau nên có nhiều người sẵn mà lấy để giữ nhà, tại Ben-tré có cựu hương quân Nô có chế một thứ ná lên đây nhẹ nhàn, mà bản lạ ở, giá bán tại đây mỗi cây là 230 như ai ở xa thì phải chịu tiền gửi; hương-quân Nô có gửi tại tiệm tôi nếu ai muốn mua thì gửi thư tôi sẽ gửi tới cho.

Sao lục theo lời của mấy người có đi xét với thầy phó nói lại.

BỜi-O-Nuoc, Ben-tré

Bồi lầy đỏ hát-bộ

Trong Nông-cổ số 103 tôi có kêu nhai xin số Tuần-thành xem xét và liệu định cách nào về việc tuần phòng dưới sông Cầu-Ông-lành và Khánh-bội cho nghiêm mật, cho những ghe thương hồ làm ăn yên ổn, cho khỏi bị bồi xam.

Song hôm nầy tôi chưa nghe quan trên định đoạt thế nào mà lũ bồi nó lại làm càng ngày càng thêm lộng quá. Như mới hôm thứ sáu tuần rồi đây, có ghe hát-bộ của ông Hội-đồng Lương-kắc-Ninh đi gần bến của tôi định hát lại chưa mà lên xuống cho càn tiện.

Đang lúc nửa đêm, bồi lòn qua ghe khuôn đó của hát-bộ mà đi.

Các ông nhai coi, ấy là ghe hát-bộ, sà có kít-giới, náo là cang qua phủ viết, náo là sơm đio mát thone, cang kén cũ xi đú, mà nó còn đấm như vậy thay, hướng chỉ là ghe thương-hồ, tại chỉ mà nó không nhiều hại. (Những kít-giới toàn là đồ bằng cây, nên nó không sợ cang nhai).

Vậy nay tôi phải nhắc lại mà xin cùng các đấng Hội-đồng Thành-phố Saigon, hãy mau mau trước lượng cách nào mà bảo hộ lấy sự sạch nhai cho dân lương thiện được nhờ, thì cái công-đức của các ông vô biên vô lượng đó.

Như-Nhệ-Ngọc

DENTIFRICES

THUỐC ĐÁNH RĂNG

Thuốc nước, thuốc sệt, thuốc bột hay là xà-bông của các cha

BÉNÉDICTINS DE SOULAC

LÀM RA

Thuốc Bénédictins de Soulac (thuốc nước, thuốc sệt, thuốc bột, hay là xà-bông) là một thứ thuốc dưỡng răng, thân-hiện rất hợp với miệng người. Thuốc này làm cho răng được trắng trong, làm cho nướu tinh-khiết điệt cả loại vi-trùng sùng răng.

Hãy dùng một thứ thuốc Bénédictins là thuốc không độc thời, đừng dùng má thuốc khác có độc được.

Thuốc Bénédictins của người La-giê chế ra mà các nước đều ưa dùng.

HÃNG
Coopérative Cochinchinois
N° 125 Boulevard Charner
SAIGON

Hội bùn không định chắc bạc vốn bản đồ vật thực.

Hên nay đã được 740 người hùn.

Bản đồ hợp, rươn chắc

rượu mạnh v. v.

Gửi đi Lạc-linh

Ài viết thư xin chương-trình đến ch về việc xin hùn vào hàng này thì sẽ gửi hoả-liệp.

Cám ơn, mà cũng thờ than

Ngõ cùng sâu tỉnh khản-quan thương giùm.

Bản-quán rất thâm cảm thành tinh của liệt vị khản-quan kể tên sau này có lòng hào-hiệp sốt sắn, mua Báo chưa kịp mấy năm mà đã vội vàng mua mandat gửi trước đồng tiền mới (1919) này. Cho chí mà bản-quán nhận bốn trăm mấy chục vị khản-quan của Tê-báo đây, thấy đều có lòng thương tưởng và lo lắng mà lưu ý giùm giúp cho Báo-giới như các ngài vậy thì Tê-báo có lo chi là không được về vang thêm nữa. Ngặt vì còn hơn 4 trăm vị tên này mà tiền mua Báo trong năm 1918 hầy còn chưa trả.

Các ngài ơi!

Đã biết rằng mỗi vị vốn có 5000, mà cộng hết 4 trăm vị có phải là 2 ngàn đồng hay không. Như thế thì chẳng những là hại cho Báo-giới mà thôi, lại còn hại lấy cho dân-tộc ta là đường nào! Vì lấy theo cảnh tượng văn-minh thời đại này nước nào cũng vậy, hề trong nước mà Báo-giới thanh-hành thì dân-tộc mới tiến bộ được mau; nếu các ngài chẳng có nhiệt-tâm, chân, biết tương-tửn tương-ái mà để cho Báo-giới lu lờ, thì dân-tộc ta biết đời nào mà mở mang cho được, xin các ngài để ý nhớ giùm.

Bản-dăng qui danh của các ông các bà có lòng hào hiệp sốt sắn đã đóng bạc trước rồi.

QUI DANH	CHỖ Ở	SỐ BẠC ĐÓNG	THÁNG	NGÀY
Ông Quách-vân-H.	Phó-Tổng Cà-mau	4000	1 ^{er} Juin	1919
id Ngô-tung-T.	Cai-tổng Trại-vinh	5.00	8 ^{er} Février	1919
id Mester-Juan....	Ma-ni (Lê-Tông)	6.00	1 ^{er} Janvier	1919
id Bùi-dức-T.	Bừong-cá Tân-an	5.00	1 ^{er} Février	1919
id Huỳnh-kim-Triêm	Secrétaire An-hoa	5000	29 Mars	1918
id Huỳnh-thiện-Ng.	Secrétaire Tây-minh	5.00	1 ^{er} Février	1919
id Lê-thôn.....	id	30.00	1 ^{er} Janvier	1919
id Lê-minh-T.....	Thập-nét	5.00	id	1919
id Co-vân-C.....	Bijouterie Thập-nét	5.00	15 Mars	1919
id Huỳnh-kim-S.....	Phố-bộ g Sadek	6.00	1 ^{er} Octobre	1917
id Vũ-vân-Q.....	Tuy-long Long-thành	8.00	1 ^{er} Mars	1918
id W-Ta.....	Bá-chú	5.00	1 ^{er} Novembre	1918
id Trần-vân-D.....	Lettré Mỹ-tho	8.00	1 ^{er} Février	1919
Madame V.....	Chưa-trung	5.00	1 ^{er} Février	1919
Ông Ng-vân-T.....	Hội-đồng Trưng-bà Mỹ-tho	5.00	1 ^{er} Juin	1918
id Ng-vân-K.....	Cai-Tổng Giu-đinh	5.00	1 ^{er} Juin	1919
id Phạm-quang-T.....	Cai-Tổng Ben-tré	5.00	8 ^{er} Février	1919
id Trần-dạ.....	Propriétaire Ire	5.00	1 ^{er} Janvier	1919
id Phạm-duy-H.....	Mỹ-thuận Cáp-hé	5.00	1 ^{er} Mars	1919
id Võ-thế-B.....	Chủ-tàu Tân-châu	5.00	1 ^{er} Mars	1919
id Phạm-kim-K.....	Vni-trach Bac-lieu	5.00	1 ^{er} Février	1919
id Lâm-quan-T.....	Propriétaire Tra-vinh	5.00	1 ^{er} Février	1917

Minh tạ lương y

Long-Hựu, le 12 Février 1919.

Monsieur Nho-hiên-Bường

Kính lời thăm ông chủ tiệm cho đáng thì phải trong tòng trước đây tôi có mua 2 hộp kim-sắc bổ-hườn và hai hộp phụ kiện kim-phụng nơi tiệm ngành của ông ở tại Sa-lac 2 hộp kim-sắc thì tôi uống còn hai hộp kim-phụng thì đem bà tôi uống, uống và ổn phục và khỏe mạnh ăn uống ngủ ngon hơn trước khi uống thuốc.

Vậy nên tôi kính tòng hàng cho ông mừng và xin ông gửi cho tôi một cuốn sách để coi dạng mà đóng các thứ thuốc cho khỏi lầm lạc.

Nay kính và cảm ơn.
M. Nguyễn-thông-Truyện Hương-giáo
à Lai-vung, Sa-lac

**Nghiên khuyến
phệ Nghiên**

Nông-Cổ kỳ rồi số 104 có đăng một bài: Nghiên khuyến phệ Nghiên, (chó ông Nghiên trở lại-sủa ông Nghiên).

Tỷ như chó của ông Nguyễn-kim-Đinh mà trở lại sửa ông Nguyễn-kim-Đinh, thì hàng thứ-giá như Lê-hoàng-Mưu vậy có nên cho là chó phản chủ hay chăng?

Ài này đều cho rằng phải.

Vậy nay tôi xin rồi M. Lê-hoàng-Mưu, vì lúc trước M. Lê-hoàng-Mưu có giúp việc cho M. Nguyễn-kim-Đinh đã lâu, đưng vào ra nơi nhà M. Nguyễn-kim-Đinh, vậy thì có khi M. Lê-hoàng-Mưu có thấy có biết con chó của M. Đinh nuôi mà nay nó sửa M. Đinh đó làm chó!

Vậy mà từ ngày nó phản ông Đinh rồi nó thả vào Lạc-linh mà kim-ăn hay là nó đi đâu, x n ông làm kim chỉ giùm ông tôi bắt nó mà gửi vào Phú-de (1) vì tôi nghe con chó phản chủ ấy nó bị ở

(1) Phú-de (Fourrière) là nhà để giam cầm loài vật.

Phú-de đã 3 lần rồi mà chưa chết; lần thứ nhất ở Phú-de tại Phan-thiết 6 tháng; lần thứ nhì ở Phú-de tại Cáo-thơ 5 ngày; lần thứ ba ở Phú-de tại Saigon hai năm; nhờ cơm nhà-nước nuôi nên nó đã có thói quen ở Phú-de rồi; nếu nay mà gọi nó vào Phú-de thì nó mới được yên thân; chờ để nó sửa dạy trong Lục-tinh mà rày tai thiên hạ có ngày họ đập chết nó mà tội nghiệp lắm nào.

Tục điều giải nghĩa

*Sấm bên đông, động bên tây,
Tuy rằng: nói đây mà đây động lòng.*
Nghĩa là: Sấm thì tại bên đông, song nó dội ra động tới bên tây, tuy rằng nói người đó mà động lòng tới người kia. Cáo nên bề con người ta ở đời phải cần thận vị nhường nhau mới là phải lẽ, mỗi khi mở miệng nói đều gì thì trước phải s ý nghĩ rồi mới nói thì phải luôn, chờ bề mở miệng ra nói thì sau cũng không khỏi xích-mít người mà phải mang họa, công cố khi mình nói người

này mà người khác mà miệng cũng có. Tục ngữ (danh cho kiến chủ nhà) lại có khi mình muốn nói người mà có người anh em thân quyến người ấy đó thì cũng chẳng nên nói trước nhà người ta mà sanh chuyện, có câu "Ái ốc cấp ở" nghĩa là tiếc cái ốc nhà mà kiếp đèn con qua, lại có câu: "Đầu thử ky lai" nghĩa là: Muốn lộng con chuột mà s bề đồ bèn đó. Lại có câu: "Họa tùng khẩu xuất", họa cho mình cũng tại trong miệng mình mà ra/cho nên lẽ muốn nói chi trước phải cần thận mới được.

*An lâm thì hết miệng ngon
Nói lâm thì hết lời, khôn hóa rở.*
Nghĩa là: Vật chi có ngon cho lâm đi nữa, nếu mà ăn nhiều thì cũng hết ngon. Tục nói: (Ăn no hết ngon, giận dữ hết kh) còn miệng tuy là người khôn nếu mà mình nói nhiều làm thì sanh chuyện này chuyện nọ thì ra hết khôn hóa rở. Bởi vậy có câu: Người khôn ai mở nói nọan nặng lời.
(Sưu tập tiếp theo)
TRƯƠNG-BÁC-NGIEM

**Rượu Cô-nhạc VIEILLE
EAU-DE-VIE DEJEAN là
một thứ rượu rất
độc-danh-tiêng hơn bốn
học năm nay.**

Thi-ngọc-hiệu
TIỆM TRÔNG RĂNG RẤT KHÉO.
— Kinh lời cùng chư quý-ông quý-bà được rỏ: Nay tôi mới lập một tiệm trông răng ở tại nhà ông Huỳnh tại-Phủ là chủ nhà đó Âm-công-cần, tại đường Avenue Jaccaeo số 54, Cholon. Có trông răng thay răng đồ kiểu đủ thứ, khéo chắc vô

AI LÀM ĐƯỢC

(TIÊU THUYẾT)

(Tiếp theo)

2. — THỔ LỘ GIA TÌNH

Rồi đó hai người dặc nhau về nhà Khiếu-Nhân. Khi đi dọc đường tên trai say tưởng thâm sắc ông già này trong nhà dữ ần và có lẽ con cháu đông đảo, chẳng dễ khi bước vô thấy một sân kiêu vật tốt tươi, lại có non bộ hồ sen, ba tòa nhà ngôi thính, lại có trính-đường thơ-viện. Khiếu-Nhân mới ngồi, tên trai say khảm nhưng không dám. Khiếu-Nhân nói: Trọ ạn chấp lễ vậy hết vui đi còn gì. Tục tưởng họ hay bắt phép đành phan ngồi trước ngôi sau, phụng tới thì tới ghé đầu sý lẩm. Vì như tới có

lâm quan đi nữa thì ra công đường tới mới có quyền, chứ thứ ngồi uống nước nói chuyện đời chơi tôn cũng xưng tới là lớn nữa s ư?
— Thưa bác, lời bác nói rất phải, nhưng vậy cháu đây cũng nư con cháu đầu đàn đông bạn với bác.
Trò em ngồi mới sai nữa. Như tuổi tác mà khôn, còn nhỏ mà ngu thì phải, chớ như tuổi tác mà ngu, còn nhỏ mà khôn thì cũng phải nữa sao? Ấy tới mới thì cứ việc ngồi, cung kính bất như phụng mạng mà.
Tên trai ấy kể về ngôi sau. Khiếu-Nhân không chịu, mới hỏi cũng cứ n đi gan mà thôi. Trà nước xong rồi có một tên gia-dinh bước ra thưa nhỏ nhỏ. Khiếu-Nhân đứng dậy mời khách vào hậu đường dùng cơm. Cơm nước xong rồi ra ghé ngồi hút thuốc; Khiếu-Nhân mới hỏi: Chẳng hay trở em tên họ chi và gia-đạo thế nào? Tánh gia họ học tục muốn hỏi

cho biết vậy mà.
— Thưa, cháu họ Phan tên Chi-Đại, tờ quán ở Vũng liêm. Tôn-đường cháu đã khuất khi cháu còn 5 tuổi.
— Năm nay trở em niên-kỷ được bao nhiêu?
— Thưa 18, chẳng đầu chi bác, khi ông già cháu khuất rồi, nhà nghèo, mẹ góa con côi, gian nan nhiều nỗi, may nhờ có ông Nhiêu Lang, vốn là anh em bạn thiết của ông già cháu, nghĩ tình nên cấp đượ g bảo học mẹ con cháu. Khi cháu nên bảy tuổi thì ông đem về dạy cháu học còn giúp vốn cho bà già cháu mua bán trâu con kiếm lời mà nuôi miệng. Ông nhiều dạy cháu học chữ nho đến 12 tuổi, rồi nghĩ đời này chữ pho thì ừ mà lập chỉ chớ không phải để mở lập thân, nên mới đem cháu mà gửi nơi nhà người anh em bạn của ông là ông nội-đồng hay trở em tên họ chi và gia-đạo thế nào? Tánh gia họ học tục muốn hỏi

CHỈ HỒNG-MAO HIỆU BROOK

Nếu các cô các bà muốn cho được thứ chỉ tốt mà may cho chắc cho bền, thì phải lựa thứ chỉ Hồng-mao hiệu BROOK này mà mua

Những chỉ ông nào mà không có cái đầu con dê như kiểu này đây thì đừng thèm mua, và phải coi chừng kẻo mà làm đổ giá.

Có một thứ chỉ hiệu BROOK này là chỉ tốt thượng hạng mà thôi, không có hiệu nào sánh kịp.

Ở một mình hàng LOUIS OGLIASTRO ET C^o có trữ mà thôi.

Thi Ngọc hiệu cũn khải.

Nguyên lúc ấy cháu ở nhà người ta không ăn tiền cơm, nên tới giờ thì đi học, mắng gở thì phải giúp công việc nhà cho người ta. Cháu ở đó trọn năm năm cực khổ nhọc nhằn cũng là đến nước, đi học thì phải ốm về cho thẳng con thầy lột-dòng, về nhà thì dặc áo quần cho nó, ăn cơm thì ăn với đầy tỏi, ngủ thì ngủ nhà sau. Để biết tuy cực khổ như vậy thế nào đó mà thôi. Khi nào ông Nhiêu có đi chợ về thuốc thì ghé thăm cháu và hết rồi thì phải nhạ trơ.
Từ khi cháu lên tới lớp nhất thì ông mang bình, yếm dưới lấm, nên đi chợ không được nữa. Lúc cháu thì đầu vào trường Mytho thì ông đã đi trản. Cháu

hay tin liền than khóc và lo sợ nỗi mẹ ở nhà hết chỗ nương nhờ. Cháu viết thư về nhà thì bà già cháu là rầy hiền phải rắng mà ăn học, việc nhà để bà già cháu lo. Cháu học tại trường lớn Mytho gần được hai năm, ngày nọ nghe tin bà già cháu đau nặng. Cháu kinh tâm lật đật lên quan Đốc-học xin phép về nhà thăm mẹ tin ngày. Đốc-học nói cháu nói láo không cho phép. Cháu nằng nỉ hết sức cũng không cho. Cháu về trường trốn thức ăn ngủ không được, một lo nói không ai săn sóc thuốc men cho mẹ, hai lo học tiền biết có đủ xài cùng chăng.
Cách hai ngày, bực rức quá chịu không được, nên cháu lên xin phép nữa. Đốc-học đã không cho lại còn rầy bầm đôi phạt cháu. Cháu tính bẻ ở đó thì rầu rĩ học cũng không đặng, nên nửa đêm lén mở rương gói áo quần trốn về quê liệm. Khi bước vô tới nhà mẹ cháu đã mền hơi rồi. Cháu quần gói chực lại ôm

lấy mẹ già mà khóc. Mẹ cháu mới mắt nhìn cháu rồi tắc hơi không thò được một đầu chi hết. Tổng-tổng xong rồi, một mình bơ vơ chẳng biết nương dựa cùng ai. Cháu mới bán nhà cửa đem góp được 7000 trở nư nữa hết 25000 của lại 54000 cháu mới bỏ vào túi trở qua Mytho vào lay Quan Đốc-học xin cho học lại. Quan Đốc-học mới hỏi cháu mới bỏ trốn trường nên có giấy quan trên đuổi không cho cháu học nữa.
Cháu nghe nói như thế, lui gót trở ra nước mắt đầm đề. Chừng ấy cháu mới biết đường đời rất gay go thiệt. Tuy buồn rầu chớ cháu chẳng chửi nào thối chí. Ban đầu cháu tính đi Saigon kiếm việc mà làm, hoặc đi giấy hoặc biên số sách chi cũng được, mường có tiền đủ nuôi miệng thì thôi.
(Sưu tập tiếp theo)
HỒ-ÁNH-CHUYÊN

Tiệm đóng xe

Sửa xe và bán đồ phụ tùng
đường Laro-môn số 99 và 101,
(Pát-hô) Saigon

TÂN-VÂN-THIỆP chủ tiệm
Kính chớ Lạc-châu qui khách đờng rờ: Tiệm
tôi có đóng đủ kiểu xe như là: xe mui, xe hai
bánh, xe liền, xe kéo và cũng có bán các thứ xe
cũ, sửa lại chắc chắn; có bán đèn xe đủ kiểu,
bánh xe cao-măng, cây giá-từ, bơm tay, chổi
cao-măng để thay trong bánh, kềm dĩa tay, để
bắt ké xe đạp chắc và xe song mã bằng da tay
may rất khéo và chắc, có bán yên xe, chông
đạp hai bánh, bình để thắp đèn khí để thắp xe,
son xe, và sửa xe.

Còn tiền qui khách có dịp đến Bút-hồ xin ghé
lại tiệm tôi một hồi trước có công việc, của tôi
lắm, sau có cần đóng món chi da (thần) mua giáp
lạc người, thì tôi rất cần ơn họ có. Còn chú qui
khách ở xa muốn gửi thư hỏi thăm món chi cũng
gửi tôi sẵn lòng hầu đáp.

Còn tôi cũng có gửi bán những lá đơn xe, bánh
cao-măng giá-từ, đồ bắc ké da tay nơi tiệm Thái
Binh trước nhà giấy xấp Lữ Mĩ Saigon, tiệm Lạc-
thần-lâu số 84 đường d'Espagnè.

TÂN-VÂN-THIỆP chủ tiệm

GRAVURE

MÉTAUX ET MARBRES

Tiệm tôi đã lập ra mười năm
nay khác đủ kiểu con dấu đồng
và mạ thung. Có chạm có búa đá
cắm thạch để mã. Tôi có in đủ
kiểu trong catalogue (mục lục) để
cho quý-vị lựa chọn mà dùng.
Xin chú tôn chiều có tôi rất
cảm ơn.

Nay kính.

LỜI RAO

BON NHAC LANGSA SAIGON

Ông SERSOT, là thầy đàn có danh tiếng có
lập một ban nhạc Langsa 26 người, đủ các thứ
kèn, cho những người Annam học hơn sáu năm
nay, đã tập rành về đủ các thứ đàn theo các
thầy người Langsa; (Marches sa, Redoublé,
Polka, Mazurka, Valse, Ouerires, Fantaisie
Airs Nationaux và Marches funèbres) cũng như
các ban bốn phương tây.

Đã học ba năm nay, bọn này có dự nhiều
đám tiệc, lễ khánh-tân, rước các quan Langsa
chàng chơi nhiều chỗ đó hội người Langsa, Annam;
tại Đồn-kèn đường Kinh-lập, các nhà hát Tây
Saigon, và Lạc-thần đều nghe danh, lại các buổi
bày Langsa cũng đều tiếng khen.

Vậy trong Lạc-châu, qui ông qui bà, như có
điêu chi, hoặc nghe hát, tang chế, ăn lễ thầy
quan, nên viết thư cho ông SERSOT, mà thường
ngủ; gửi cả danh-ranh, tùy theo xa gần, ông sẽ
định giá này; trước là cho gửi cuộc vui theo
kiểu thời, và làm cho đẹp lòng qui ông qui bà
chàng nệ tôn cha mà thầy thì con nhà Annam
càng ngày càng tiến bộ.

Monsieur SERSOT,

Chef de l'Harmonie Indigène,

N° 55, Rue Richaud

SAIGON

Thuốc Phát-lành-huân trị bệnh nóng
lạnh rất nên thần hiệu; tại tiệm Nhữ-
thiên-đường ở Cholon có bán.

Nam-trung Nhữ-báo

Một tiệm mới tại Saigon số 3 đường Gallieni

Giá trọn năm..... 5 \$ 00
Giá sáu tháng..... 3 \$ 00
Bán lẻ mỗi số..... 0 \$ 10

Đào quán tại đường Gallieni số 157 Saigon

天標相學
KEN-CHAN-LAU
TIỆM CHỤP HÌNH VÀ NƠI NHÌN NHỎ HẠ LỚN
Số nhà 236, Đường Thủy-bình
CHOLON

Tiệm tôi nghiên-cứu cách chụp hình, cũng ở
lâu năm, mới khai trương được ít tháng nay, có
nhiều tay thợ kỹ-hình rất khéo thường làm. Và
lại những vật liêu, như giấy, nước thuốc, đều là
đồ thượng phẩm mua của các cửa hàng có danh
tiếng bên Thái-tây gửi lại.

Xin chú qui khách muốn thì chụp dùng tôi,
làm cho đẹp tích để đời, mới đời gói ngay
tiền tôi, có sẵn đủ y-phục, và đồ trang-trang
nam nữ, hay biếu phoan-quan, lại có nhiều
ánh nh, nước non, cây cối, lâu đài rất là mát.
Nhà tôi khách, chỉ riêng bên nam bên nữ, mà
sử thiết nhất rồi. Chú-vị vui lòng quang-cổ
hàng tôi hết sức hoan-nghinh.

GIÁ TIỀN

Cách thức hình.....	9x12	13x18	18x24	24x36
Ghép etrate láng hai tấm				
đưa trên giấy bồi.....	\$ 20	\$ 25	\$ 30	\$ 40
Thêm mỗi tấm.....	0 25	0 50	0 75	1 25
Ghép gelatine bromure hai				
tấm dán trên giấy bồi.....	1 50	2 00	2 50	3 50
Thêm mỗi tấm.....	0 40	0 80	1 25	2 00
Chụp miếng tiền.....	0 20	0 30	0 50	0 75
Cho nước thuốc màu.....	0 25	0 50	0 75	1 00

Nếu ai muốn kều để chụp chi nào xa hơn
thì phải cộng tiền hành phí.

Lưu nhìn nhỏ hạ LỚN

Ghép gelatine bromure.....	30x50	40x60
	50x70	15 00
	70x100	25 00
	35x50	50 00

GIẤY KIỆP.— Phải trả trước phần tiền tiền
đúc cục.

GIÁ HÌNH CHỤP VÀ CARTES POSTALES
19 năm..... 4 \$ 00 || 6 năm..... 2 \$ 50
Trụ-tỷ-à-nhờ LÊ-HUY-NAM phố 19

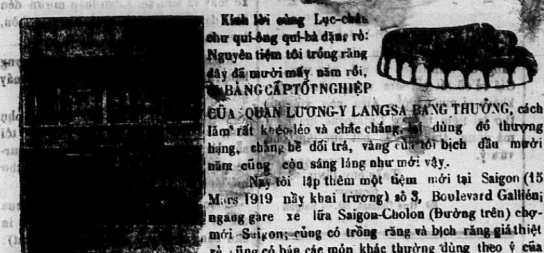
發 鳴 種 黎 人 理 司

TRIỆU-CƯƠNG

MỘT TIỆM LỚN TẠI CHOLON, SỐ 188, ĐƯỜNG MARINE

Một tiệm mới tại Saigon số 3 đường Gallieni

TRÔNG RĂNG VÀ THAY CON MẮT

Kính lời công Lạc-châu
chư qui-ông qui-bà đờng rờ:
Nguyễn-tiệm tôi trông răng
đầy đủ mười mấy năm rồi,
ĐỒ BẢNG CÁP TỐT NGHIỆP
CỬA QUẢN LƯƠNG-Y LANGSA BANG THƯỜNG, cách
lắm rất khéo léo và chắc chắn, lại dùng đồ thường
bình, chẳng hề dối trá, vàng của tôi bích đầu mười
năm cũng đều sáng láng như mới vậy.
Nay tôi lập thêm một tiệm mới tại Saigon (15
Mars 1919 này khai trương) số 3, Boulevard Gallieni
ngang gare xe lửa Saigon-Cholon (Đường trên) chơ-
mới Saigon cũng có trông răng và bích răng giá-biệt
rẻ, cũng có bán các món khác thường dùng theo ý của
chư qui-vị, mỗi mỗi các cuộc trong sự mua bán của tiệm tôi thời giờ có đến thời
giờ hơn các nơi khác chẳng sai. Vậy tôi kính mời chư qui-vị hãy thử bước đến
tiệm tôi, tôi hết lòng trong đãi. Khi như chư qui-khách ở trong Lạc-châu có cần
đùng món chi, xin chú phiên viết thư cho tôi, tôi sẵn lòng gửi cách CONTRE
REMBOURSEMENT.

TRIỆU-CƯƠNG kính mời.

東 大 一 東

49-51, Rue Duperré, 49-51

SAIGON

Chụp hình đủ kiểu, tốt lắm!

Trông-răng và bích-răng

GIÁ RẺ LẮM!!

Bijouterie Saigonaise

TIỆM

Minh-thành-Hiệp

BÁN ĐỒ NỮ TRANG

88, Rue Schroeder, Saigon

Kính lời công Lạc-châu
chư qui-khách đờng rờ: Nay tôi có mở một tiệm bán đồ
nữ-trang theo kiểu kiêu-thời, rất nên nịnh
đẹp, ở tại chợ Saigon đường Schroeder
số 88. Khi trước tôi có lập tiệm bán đồ
nữ-trang ở Chợ-lớn, đường Thủy-bình
(Rue des Marins) số 184, tục danh là bán
cháo-múi, nên tôi thường hiệu ý qui-bà
quê-có ưa dùng đồ nữ-trang và học-mỹ.

Thế khi tôi mở 2 căn tiệm ấy đến nay
cũng nhờ ơn qui-bà chiếu cố cho người
đồng-bang bán vật tôi gửi bán cho ngày
nay mà trong Lạc-châu bình-bình, tiếp
tiếp bán đồ nữ-trang như tôi thì thời giờ
lắm vui mừng cho các ông và các bà
chưa có hàng, cho mua thành lập, cũng
có một số tiền gửi vào ngân hàng của
quyền người bán. Nay kính mời
chư qui-vị đến thăm và mua hàng.

CAO BẠCH

Kính kính qui-vị đờng rờ: Chúng tôi mới lập
một tiệm tại đường Gallieni, môn bán số 87, Saigon,
đầy đủ các thứ máy: như là: đồng hồ, son, nước
mặt, nước rửa, nước thơm, nước tắm, nước gội,
v.v.v. .... Có kho của tôi còn đủ hàng
và mới chúng tôi hết, chúng tôi mở cửa
thầy, rất xin.

Đến ở và bán để phụ hàng no máy, son, nước,
nước gội và nước tắm, thì mới có cho các
môn-hàng.
Qui-vị ở xa muốn mua hay là cần mua gì xin
viết thư cho chúng tôi thì chúng tôi sẽ gửi lại
hàng theo giá trị (ph) nhân-bình bán
giáo nghĩa, Centre Embouronnement) cũng như
muốn mua gì ở Saigon hay là bất cần việc
chi thì chúng tôi cũng sẵn lòng lo giúp. Xin
Chư-tha chiếu cố chúng tôi hết lòng cảm ơn.
Au bonheur des Français
LÊ-TIÊN-CHUYÊN
87, Rue Gallieni - Saigon

Thơ vậy mới phải

Mới nghe qua cái 22-nực cuốn thơ, ai cũng cho rằng là, chúng mua về mà đọc thì mới biết rằng hay, kỳ vậy anh em gắng nên mua một cuốn ghé xem, thì mới biết vì sao mà đặt tên nó là thơ vậy mới phải?

Giá mỗi cuốn là... 0\$10

Tại Saigon thì nhà sách đều có bán, tại quận Ông-cô-Min-Đam Saigon và gần Đại-Việt-Tập-Chí Long-xuyên cũng có bán.

CỦI GIẤ VÀ CỬI TRÂM

Kính công Lạc-châu chú quân-tử rỏ: Đại-việt-tập-chí có thể ở thâu-Cácông Trâm là Cáo-bách giả, chỉ vừa nhỏ lớn đồ thứ thì bằng, đồ bằng mà ăn ngon như hay là công-đo công-đo, như công-đo muốn mua học nhiều hoặc hạng nào thứ nào thì vào thư của tôi mà thương lượng giá cả, hoặc cho hàng, thì tôi sẽ cho giá nhỏ hơn nhà cho Lật-vi.

Hàng bán TRẦN-TÂN-TÀI

NAM HONG PHAT KHACH SANG

ở đường Boulevard Bonnard, số 100 Quang-phong ở Thủ-Saigon-Soupp tại Chợ-núi Saigon

Đồ ăn này lấy ở nhà ăn này, ăn ngon và đẹp mắt. Có cho mượn phòng ngủ sạch sẽ rộng rãi, giá rẻ. Có quần, Quít-hành ở xa muốn mua thì cho vật chỉ thì tôi mua giúp, cũng có hàng gói tôi chỉ ở này đây.

Tiệm khắc con dấu

Kính tử công Quới-khách đặng rỏ: Tiệm tôi khắc con dấu đồng, cao-su và bằng đá cẩm-thạch để mộ, văn văn... Giá rẻ đồ tốt mà làm mau, nếu Quới-khách ai muốn dùng kiểu nào, xin gửi thơ lại tiệm tôi lấy Catalogue lựa kiểu mà dùng, thì tôi sẽ hết sức làm cho vừa ý.

TRẦN-DUY-BINH Graveur 69, Rue Catinat, 69. - Saigon

Thuốc Cam-tích này tại tiệm NHỊ-THIỆN-ĐƯƠNG ở tại đường Canton số 38 Chợ-lớn có bán, hay làm; liệt-vi có con mà bị bệnh Cam-tích cũng nên gửi thơ đó mua về cho nó ăn thì thấy hiệu nghiệm liền.

GIÁ Mỗi gói 10 bánh... 0\$10 Mỗi hộp 100 bánh... 0\$20

TIỆM

Trương-văn-Hanh

SADEC

Có bán xe máy mới và đủ đồ phụ tùng xe máy và sửa xe. Lãnh thập mướn đèn khí đá (carbure) theo quốc-quan, hóc, tan; tô, kỹ-yên, tàn-gia, hạ-tho.

Khẩn đen bằng nhiều tây tốt thường hạng; bán mớ và bán lẻ vỏ ruột xe máy hiệu Michelin.

Quý khách ở xa muốn mua đồ phụ tùng xe máy, xin gửi thơ cho tôi, tôi sẵn lòng kỹ lưỡng gửi contre remboursement (nghĩa là đóng học tại nhà thơ mà lãnh đồ).

Hoặc muốn biết giá đồ trước khi mua thì tôi sẵn lòng cho giá đồ phụ tùng in sẵn bằng chữ quốc-ngữ (Prix courants).

TRƯƠNG-VĂN-HANH chủ khai.

CÁO BẠCH M

Chúng tôi mới mở một tiệm tại đường d'Adran, môn bài số 110 (ngay trước Tòa Tân-đạo, hiệu là Tân-phát Long, ở sủ: Đồn Tito-Landi và Đồn Manchons, xe máy, tô sét, máy đánh chữ, máy hát và sửa đồng-hồ, văn văn. Lại cũng có bán: Man-chon, Carburé và dầu Essence đồ thứ.

Những thợ và máy móc sắp đặt tại tiệm làm được các việc theo ý quý-ông giao cho chúng tôi.

Mỗi khi quý-ông có đám tiệc chi mà muốn chưng đèn trong nhà / hosáng, thì chúng tôi cũng làm làm được, miễn là cho chúng tôi hay trước.

Thơ và Mandat xin để như vậy:

Nguyễn-văn-Chuộc 110, Rue d'Adran Saigon.

VUA LỚN TRỪ ĐỒ VẬT THỰC H. BLANC và HAUFF Đường Catinat, SAIGON

Rượu nho đỏ và trắng (thùng và ra ve)

Nước PERRIER

Như Soda, mua nguyên thùng và ve, ve lớn, ve phân nửa và ve góc tư.

Sữa hiệu CON GẤU

Sữa tươi tốt như mới vắt ra

SỮA ĐẶC NGỌT CONDENSE

Sữa đặc không đường muối

Vàng, không màu

Sữa bò hiệu CON GẤU tại nước Suisse làm ra

Giày hút thuốc hiệu CHAUVE-SOURIS

Máy hút chữ hiệu UNDERWOOD, viết rõ ràng làm.

Lời rao

Kính cáo công chúng quí-ông và quí-thứ đặng hay.

Tôi là Nguyễn-văn-Mít chủ tiệm, bán nón tại đường d'Adran môn bài số 110, Kể từ ngày 1er d'Avril 1918, thì tôi dời tiệm qua đường d'Ormay môn bài số 49. Xin quí ông và quí-thứ nhắm lúc nhân dịp, xin ghé tiệm tôi xem-choi, thì tôi sẵn lòng tiếp rước.

Nguyễn-văn-Mít 49, rue d'Ormay, 49 - SAIGON

Tea này trị bình cảm hay làm, tiệm Nhị-Thiện-Đương có bán.

DẦU XỔ

Chủ nhà thuốc NHỊ-THIỆN-ĐƯƠNG 38, Rue de Canton, à Cholon

Thứ dầu xô này của bản-đường hết lòng nghiên cứu mà chế ra, rất nên thườn lương sạch sẽ, những người nóng nảy trong mình, hoặc ban trái độc địa, hoặc nóng cảm nhứt đầu, hôi miệng, ăn không đặng tiêu, đường đại tiện huết bón. Hề dùng thứ dầu này mà xô thì thấy hiệu nghiệm liền.

Cách dùng:

Sớm mai để bụng đói, trộn nó với nước cà-phê mà uống.

Người lớn mỗi lần uống 1 ve.

Con nít (2, 3 tuổi mỗi lần) uống 1 muỗng canh. (6, 7 tuổi mỗi lần) uống 2 muỗng canh.

Giá mỗi ve..... 0\$20

Thuốc bột dẻ cha răng

Chủ nhà thuốc NHỊ-THIỆN-ĐƯƠNG 38, Rue de Canton, à Cholon

Phàm người ở đời, răng là một vật rất quý rất cần dùng hơn hết, nếu chẳng biết lưu ý mà giữ gìn, thường thấy có nhiều người chưa bao lâu, thôi mà răng đã rụng hết, cho nên phải có thứ phẩm để chà răng là đồ rất cần cấp.

Bởi nghĩ vậy, cho nên bản-đường chẳng nề nhọc nhằn, giat tâm nghiên cứu mà chế luyện r một thứ phẩm tốt, đã làm cho thơm miệng mà giết được sâu. Nếu dùng nó mà sức miệng chà răng cho thường mỗi ngày, thì răng đã rụng mà lại đờn chắc lâu dài, khỏi lo đau nhứt chi cả.

Mỗi hộp giá là... 0\$1